

29 жніўня 1996 г.
чацвер, № 213
(23016)

ЗВЯЗДА

Цэны

Ураджай добры, але ж і цэны на хлеб растуць

Як ужо паведамляла «Звязда», на мінулым тыдні ў Віцебску і Магілёве на 100—200 рублёў падаражэў хлеб масавых гатункаў і батоны першага гатунку, у Віцебску і Гомелі таксама на 100—200 рублёў узнялася цана на муку вышэйшага і першага гатункаў.

За прайшоўшыя дні ўзровень мінімальна рознічных цен у дзяржаўнай на гэтыя віды харчовай прадукцыі «выраўнавалі» ўслед практычна ўсе абласныя цэнтры, а таксама сталіца.

Паводле інфармацыі Камітэта цен Мініканомікі, на 200 рублёў падаражэў хлеб масавых гатункаў у Брэсце (2900 рублёў), Гродне (3000), на 100 рублёў — у Мінску (2800). Адпаведна на 200 і 100 рублёў узнялася і цана на батоны першага гатунку ў Брэсце (3500) і Мінску (3000). Найбольш значна «скокнула» цана на муку вышэйшага гатунку ў Брэсце — на 1400 рублёў за кілаграм (8600). На 900 рублёў гатая прадукцыя падаражэла ў Магілёве (8100), на 100 рублёў — у Мінскай вобласці (8100 рублёў). Тлумачэнне ўсіх гэтых павышэнняў адно: рост закупачных цен на збожжа новага ўраджаю за кошт павелічэння курса долара, чыё паступовае «патаўшчэнне» назіраецца ўжо на працягу некалькіх тыдняў...

Сяргей РАСОЛЬКА.

Першы Герой Беларусі?

«Звязда» шмат увагі ўдзяліла гераічнаму ўчынку лётчыка Уладзіміра Карвата, які ў маі гэтага года падчас трэнеравання палёту ў раёне Баранавіч цаной уласнага жыцця выратаваў вёску.

Калі СУ-27 страціў кіраванне над вёскай Вялікае Гацішча, пілот не падпарадкаваўся загаду аб катапульціраванні і працягваў адводзіць палуючую машыну як мага далей ад людзей. Як стала вядома карэспандэнту «Звязды», міністр абароны Беларусі генерал-лейтэнант Леанід Мальцаў прадставіў падпалкоўніка Уладзіміра Карвата да звання Героя Беларусі. У прэс-цэнтры ваеннага ведамства гэту інфармацыю пацвердзілі. Калі прэм'ер-міністр Рэспублікі Міхаіл Чыгір падпіша прадстаўленне, то першым чалавекам у Беларусі, які атрымае гэта высокае званне (на жаль, пасмяротна), будзе ваенны лётчык Уладзімір Карват.

Сяргей ПРОТАС.

БДУ без рэктара не застаўся

Нейкі час (можна заўважыць, што даволі працяглы) Белдзяжуніверсітэт заставаўся без галоўнага кіраўніка — рэктара.

Зараз жа рэктарам БДУ стаў 41-гадовы Аляксандр Уладзіслававіч Казулін, прызначаны на гэту пасаду ўказам Прэзідэнта краіны Аляксандра Лукашэнка.

Новы кіраўнік БДУ — матэматык па адукацыі. У свой час з'яўляўся сакратаром камітэта камсамолу ўніверсітэта. Нарадзіўся ў Мінску. Беларус. Кандыдат фізіка-матэматычных і доктар педэгагічных навук. Аляксандр Уладзіслававіч, закончыўшы БДУ ў 1980 годзе, быў і выкладчыкам, і асіпірантам сваёй альма-матэр. Доўгі час А. Казулін працаваў у Міністэрстве народнай асветы, пасля — у Міністэрстве адукацыі і навукі. Прайшоў шлях ад памочніка міністра да намесніка.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

«Дружбу» прарвала

У аўторак у 15.20 на полі паблізу ад вёскі В. Маляшова Столінскага раёна адбыўся разрыв нафтаправода «Дружба». Выкідам нафты пашкоджаны 2 гектары цукровых буракоў калгаса «Палессе» і 3 гектары бульбы мясцовых жыхароў.

Васіль КУРЛОВІЧ,
прэс-цэнтр МУС.

ПАСТАЯННА КУПЛЯЕМ
на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь
**сухое малако,
казеін.**

Звяртацца: г. Вільнюс,
(0122) 72-19-98, 72-11-05.

СВОЕЧАСОВАЯ ВЫПЛАТА ДАПАМОГ НАПРАМУЮ ЗАЛЕЖЫЦЬ АД НАЙМАЛЬНІКАЎ

Палітыка Прэзідэнта краіны на аказанне максімальна магчымай сацыяльнай падтрымкі насельніцтва знайшла сваё адлюстраванне ў нядзельна падпісаным Аляксандрам Лукашэнкам указе № 312. Свае тлумачэнні да гэтага дакумента, які дапаўняе раней прыняты кіраўніком дзяржавы Указ «Аб забеспячэнні своечасовай выплаты зароботнай платы», дае кіраўнік Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Міністэрства сацыяльнай абароны Рэспублікі Людміла Бачыла.

Яна адзначыла, што новы ўказ абавязвае наймальнікаў, якія маюць запавяшчэнне па зароботнай плаце, разам з браніраваннем сродкаў на выплату зарплат у памеры пражытачнага мінімуму браніраваць сродкі на выплату дапамог па дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню. Паводле слоў Людмілы Бачыла, гэта мера дасць магчымасць забяспечыць своечасовую выплату дапамог па часовай непрацаздольнасці, цяжарнасці і родах, у сувязі з нараджэннем дзіцяці, маці, якія сталі на ўлік да 12-тыднёвага тэрміну цяжарнасці, па догляду дзіцяці ва ўзросце да трох гадоў.

БЕЛТА.

Да ведама дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Другая сесія Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь трынаццатага склікання пачне работу 2 верасня 1996 года ў 16 гадзін у зале пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь у Доме ўрада.

Рэгістрацыя дэпутатаў, якія прыбудуць на сесію, будзе праводзіцца ў фойе залы пасяджэнняў (другі паверх Дома ўрада) 2 верасня 1996 года з 9 гадзін да 15 гадзін 30 хвілін.

ВЫШЭЙШАЯ ЎРАДАВАЯ ТЭЛЕГРАМА

Старшыні Горацкага раённага выканаўчага камітэта Крывянюку А.А.

Паважаны Аляксандр Афанасьевіч!

Дарагія працаўнікі сельскай гаспадаркі!

Ваша паведамленне аб поўным выкананні плана продажу збожжа дзяржаве і працягу работ па звышпланаваму продажу выклікала ў мяне як чалавека, які вырас у беларускай вёсцы, з дацінства пазнаў цяжкую і не заўсёды ўдзячную працу хлебараба, пачуццё горадасці за сваіх землякоў і ўпэўненасці ў тым, што наша краіна, наш народ у гэтым годзе будзе з добрым хлебам. Гэта паведамленне не столькі мне, кіраўніку дзяржавы, колькі ўсяму нашаму народу, які дзякуючы Вам, сялянам, будзе жыць і працаваць да наступнага ўраджаю з вялікай удзячнасцю, упэўненасцю і надзеяй. Разуменне таго, што жыццё і дабрабыт людзей заўсёды былі звязаны з дастаткам хлеба, паколькі менавіта ён з'яўляецца першаасновай чалавечага існасці, дабра і працівання грамадства, абумовіла непасрэдна ўдзел Прэзідэнта Беларусі ва ўборцы ўраджаю гэтага года.

Мне давялося пабываць ва ўсіх абласцях нашай рэспублікі, у дзесятках гаспадарак, дзе людзі, верныя свайму хлебарабскаму завету, самааддана працавалі ад цяжкіх да цяжкіх.

Гэтым людзям, беларускім сялянам: простым, сумленным і сціплым, з адкрытым сэрцам і добрай душой, абавязаны ўсе мы — грамадзяне Беларусі за іх працу, за іх любоў да нашай агульнай зямлі, да Радзімы і народа.

Скажу шчыра, для Прэзідэнта Беларусі быць ра-

зам з Вамі, сялянамі, на жніве, бачыць ваши загарэлыя твары і мазолістыя рукі, што прывыклі да працы, заўсёды адказна і ганарова.

У час уборкі былі дарагія кожная хвіліна, кожная гадзіна, якія далі ўсім нам жаданую перамогу. Прыменшыце яе значэнне для рэальных перспектываў выхаду з эканамічнага крызісу і для будучыні нашай краіны немагчыма.

Менавіта таму ў такі гарачы час у Прэзідэнта не было магчымасцей ды і неабходнасці мяняць графік сваіх паездак да Вас дзеля марных дыскусій за «круглым» або «квадратнымі сталамі» з палітыкамі, якія так мала ведаюць пра цяжкую сялянскую долю.

Хлеб сапраўды ўсяму галава. Ён прыносіць утульнасць у наш агульны дом, стварае абстаноўку дабыні ў адносінах паміж людзьмі, ён аб'ядноўвае ўсіх нас і фарміруе ўмовы для працівання нашай роднай Беларусі. Перакананы, што дабрабыт на нашу зямлю прыйдзе.

Мы ўсе разам зробім Беларусь развітой і моцнай, а народ — багатым і шчаслівым. Менавіта ў гэтым заключаецца наш агульны доўгі і абавязак усіх без выключэння: ад рабочага, сяляніна, урача і настаўніка да міністра і Прэзідэнта, перад будучым пакаленнем, перад будучыняй нашай Беларусі.

Прыміце нізкі паклон, дарагія працаўнікі вёскі. Шчасця, здароўя і ўсяго Вам самага добрага ў святой справе — захаванні багацця нашай маці-зямлі.

А. ЛУКАШЭНКА.

ПРЭЗІДЭНТУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ЛУКАШЭНКУ А. Р.

Квёнка Аляксандра Мікалаевіча, што намалаціў 1003 тоны збожжа.

Мы цалкам падтрымліваем палітыку Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, накіраваную на вывад эканомікі з крызісу, на правядзенне рэферэндуму 7 лістапада.

Працаўнікі раёна шчыра віншуюць Вас, Аляксандр Рыгоравіч, з днём нараджэння. Жадаем Вам моцнага здароўя для рэалізацыі планаў, накіраваных на павышэнне дабрабыту беларускага народа. У сваю чаргу мы поўня рашучасці ўмацоўваем дысцыпліну, праяўляем дэлавітасць, дабівацца новых вынікаў у працы.

Старшыня Кармянскага раённага выканаўчага камітэта Я. БАРАБАНАЎ.

ПРЭЗІДЭНТУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ЛУКАШЭНКУ А. Р.

ваюць Вам аб выкананні продажу дзяржаве збожжа. Звышпланавы продаж збожжа працягваецца.

Старшыня раённага выканаўчага камітэта А.А. КРЫВЯНКОЎ.

СПРОШЧАНА РЭГІСТРАЦЫЯ СУБ'ЕКТАЎ ГАСПАДАРАННЯ

Ва Указ «Аб некаторых мерах па ўпарадкаванні дзейнасці суб'ектаў гаспадарання», які Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падпісаў у маі гэтага года, у канцы жніўня чарговым дакументам кіраўнікі дзяржавы за нумарам 311 унесены змяненні і дапаўненні.

Каменціруючы гэтыя новаўвядзенні карэспандэнту БЕЛТА, намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта рэспублікі Пётр Пракаповіч падкрэсліў, што гэты ўказ перш за ўсё накіраваны на забеспячэнне эканамічнай стабільнасці краіны, абарону правоў грамадзян у галіне прадпрыемальніцкай дзейнасці, паскарэнне і зручнасць правядзення рэгістрацыі аічных і замежных фізічных і юрыдычных асоб.

У мэтах скарачэння тэрмінаў працэдур з гэтага

часу дазваляецца ажыццяўляць рэгістрацыю суб'ектаў гаспадарання, акрамя прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі і страхавых арганізацый, аблвыканкомам і Мінскаму гарвыканкому з прыцягненнем іншых мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў. Да таго ж, скажаў Пётр Пятровіч, улічваючы вопыт Міністэрства знешніх эканамічных сувязей па прыцягненню і абароне замежных інвестыцый, указ надзяляе гэта знешнеэканамічнае ведамства правам рэгістрацыі замежных прадпрыемстваў на ўсёй тэрыторыі нашай рэспублікі. А агульнарэспубліканскую рэгістрацыю аічных, сумесных і замежных страхавых арганізацый ажыццяўляе Дзяржаўны страхавы нагляд пры Міністэрстве фінансаў краіны.

БЕЛТА.

ФОТАСЛОВА

Яўген ПЯСЕЦКІ

Усё зямное ў зямлю сыходзіць —
Жабракі, прарокі, каралі...
І па кожным памяці ў полі родзіць —
Прарастае камень з-пад зямлі.

Патанаюць у зямлю стагоддзі,
Быццам ў моры трэскі-караблі,
А затое — кажуць у народзе —
Вырастае камень з-пад зямлі.

Калі ў сэрцы чорнае прадвесце,
Калі хмары грудзцяца ў далі —
Заступаючы Радзіму ад нашэсця,
Паўстаюць каменні з-пад зямлі.

АФІЦЫЙНА

У Прэзідыуме Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Пад старшынствам Сямёна Шарэцкага 27 жніўня адбылося чарговае пасяджэнне Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Першым абмяркоўвалася пытанне аб правядзенні рэспубліканскага рэферэндуму. Акрамя членаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета, старшыні пастаянных парламенцкіх камісій, дэпутатаў Вярхоўнага Савета для разгляду гэтага пытання былі запрошаны кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Міхаіл Мясніковіч, старшыні абласных і Мінскага гарадскога Саветаў і выканаўчых камітэтаў.

Прэзідыум паставіў унесці на разгляд Вярхоўнага Савета пытанне аб правядзенні рэспубліканскага рэферэндуму ў ўключэнні ў бюлетэнь для тайнага галасавання прапанаваныя Прэзідэнтам пытанні адносна пераносу Дня незалежнасці Рэспублікі Беларусь на 3 ліпеня, куплі і продажу зямлі і адмены смертнай кары. Што датычыць уключэння ў бюлетэнь для галасавання на рэферэндуме пункта «Аб прыняцці Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь 1994 года са зменамі і дапаўненнямі (новая рэдакцыя Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь)», то гэта пытанне вырашана разгледзець пасля прадстаўлення Вярхоўнаму Савету Прэзідэнтам тэксту Канстытуцыі, выносімага на рэферэндум.

Разгледжаны арганізацыйныя мерапрыемствы па забеспячэнню падрыхтоўкі і правядзення дадатковых паўторных выбараў дэпутатаў Вярхоўнага Савета і мясцовых Саветаў дэпутатаў у рэспубліцы, якія прызначаны на 24 лістапада 1996 года.

Адзначалася, што давыбары дэпутатаў Вярхоўнага і мясцовых Саветаў неабходна правесці ў адпаведнасці з існуючым заканадаўствам, паставімі вышэйшага заканадаўчага органа краіны ад 22 лютага 1996 года «Аб некаторых пытаннях работ мясцовых Саветаў дэпутатаў» і ад 31 мая 1996 года «Аб правядзенні дадатковых паўторных выбараў дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь і дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў Рэспублікі Беларусь».

Так, згодна з артыкулам 80 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь «Вярхоўны Савет складаецца з 260 дэпутатаў, якія выбіраюцца грамадзянамі Рэспублікі Беларусь». Сёння ў Вярхоўным Саеве працуюць толькі 199 дэпутатаў. Многія рэгіёны не прадстаўлены ў парламенце, а гэта ёсць не што іншае, як парушэнне артыкула 3 Канстытуцыі рэспублікі, у якім гаворыцца, што «адзінай крыніцай дзяржаўнай улады ў Рэспубліцы Беларусь з'яўляецца народ. Народ ажыццяўляе сваю ўладу непасрэдна і праз прадстаўнічыя органы ў формах і межах, вызначаных Канстытуцыяй».

(Заканчэнне на 2-й стар.).

НА НАРАДЗЕ ў ПРЭЗІДЭНТА АБМЯРКОЎАЛІСЯ ПРАБЛЕМЫ КАНСТЫТУЦЫЙНАЙ РЭФОРМЫ

28 жніўня ў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А.Р. Лукашэнка адбылася рабочая нарада, на якой абмяркоўваліся праблемы канстытуцыйнай рэформы.

У нарадзе ўдзельнічалі прэм'ер-міністр М.Чыр, кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта М.Мясніковіч, віцэ-прэм'еры, міністры і вучоныя. Пры абмеркаванні асноўных палажэнняў праекта новай рэдакцыі Канстытуцыі Кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу на неабходнасць расшырэння правоў і свабод грамадзян, сацыяльных гарантый.

Канстытуцыйная рэформа, падкрэсліў Прэзідэнт, неабходна для прадаўжэння і наглыблення дэмакратычных працэсаў, станаўлення беларускай дзяржавы і пераадолення крызісных з'яў у эканоміцы.

Улічваючы вялікую грамадскую цікавасць да маючага адбыцца рэфэрэндуму, Прэзідэнт даў указанне ў самым сцяглым тэрміне завяршыць работу над праектам новай рэдакцыі Канстытуцыі.

У бліжэйшыя дні гэты праект будзе накіраваны ў Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь і апублікаваны ў сродках масавай інфармацыі.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь — БЕЛТА.

АДНЫМ СКАЗАМ

● Паводле даных Мінстата, вытворчасць валовага ўнутранага прадукту ў студзені — ліпені бягучага года склала **85.898 мільярдаў рублёў — 100,2 працэнта** да ўзроўню аналагічнага перыяду мінулага года ў супаставімых цэнах.

● Калі ўраджайнасць у гэтым годзе была крыху больш за 24 цэнтнеры з гектара, то ў наступным годзе Мінсельгасхарч абяцае **30 цэнтнераў з гектара**.

● Уклады насельніцтва ў камерцыйных банках на 1 жніўня склалі 7,4 трыльёна рублёў, што ў 2 разы вышэй, чым на 1 жніўня мінулага года.

● У таварнай структуры экспарту рэспублікі за 6 месяцаў доля мінеральных угнаенняў склала 15,5 працэнта, сродкаў наземнага і паветранага транспарту — 14,4, машын і абсталявання — 13,1, тэкстылю і тэкстыльных вырабаў — 11,4, прадукцыі хімічнай і звязаных з ёй галін прамысловасці — 10,7 працэнтаў.

● Па стану на 1 ліпеня ў Беларусі было **2392 стратныя прадпрыемствы** (25,8 працэнта ад абследаваных прадпрыемстваў), **сума страт** склала 1.729 мільярдаў рублёў, больш чым у 2 разы ўзрасла доля стратных прадпрыемстваў у прамысловасці і будаўніцтве.

● У мінулым годзе на расійскіх дарогах **бясследна знікла** больш за 500 вадзіцеляў.

Пасля вынясення вердыкта Мінскага суда па справе 7 членаў УНА-УНСО маркуча іх перадачка Украіне

Аб гэтым заявіла «Інтэрфаксу» пакадаўшая застаца неназванай высокапастаўленая крыніца ў праваахоўных органах Беларусі. Яна абвергла чуткі аб тым, што быццам бы рыштунца абмен членаў УНА-УНСО на 14 расійскіх пагранічнікаў, што знаходзіцца ў палоне ў чачэнскіх сепаратыстаў.

Інтэрфакс.

БНФ рыхтуе чарговую масавую акцыю

Як паведаміў сакратар Управы Беларускага народнага фронту Вячаслаў Січук, у верасні БНФ мае намер прыняць удзел у некалькіх масавых акцыях. 2 верасня разам з прыхільнікамі іншых партый члены БНФ маюць намер удзельнічаць у сустрэчы з дэпутатамі Вярхоўнага Савета пасля адкрыцця другой сесіі парламента. 8 верасня чакаецца чарговае адзначэнне Дня вайскавай славы.

— Нам вельмі хацелася б, каб усе акцыі адбываліся мірна, каб не было непатрэбных парушэнняў закона і неадэкватных дзеянняў уладаў, — падкрэсліў Вячаслаў Січук.

Прадстаўнікі БНФ таксама абверглі чуткі аб тым, што БНФ мае нейкія кантакты з УНА—УНСО, тым больш перамоваў аб сумесных дзеяннях у Беларусі. «Мы супрацоўнічаем толькі з Рухам», — падкрэсліў сакратар управы БНФ.

Валер КАЛІНОЎСКІ.

Спорт-экспрэс. Хакей

ЗЯЎКА НА ПУЦЁЎКУ ЗРОБЛЕНА

Пяць хакейных зборных — Беларусі, Латвіі, Літвы, Эстоніі і Венгрыі — аспрэчаюць гэтымі днямі ў Рызе адзіную пуцёўку ў наступны этап кваліфікацыйнага алімпійскага турніру.

Першую сустрэчу наша зборная правяла з венграмі і выйграла больш чым упэўнена — 13:1. На думку спецыялістаў, усе вышэйшчыя ў заключным матчы галоўных прэтэндэнтаў у барацьбе за пазіцыю ў Нагана — зборныя Беларусі і Латвіі. Сустрэча пройдзе ў апошні дзень турніру — 1 верасня.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

У ПРЭЗІДЫУМЕ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

Як вядома, згодна з Асноўным Законам краіны «Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь з'яўляецца найвышэйшым прадстаўнічым пастаянным дзейнічаючым і адзіным заканадаўчым органам дзяржаўнай улады Рэспублікі Беларусь» (артыкул 79 Канстытуцыі РБ).

Прэзідыум Вярхоўнага Савета ў прынятай па пытанню правядзення давыбараў дэпутатаў усеіх узроўняў пастанове рэкамендуе шэрагу камісій Вярхоўнага Савета ажыццяўляць сістэматычны кантроль за безумоўным выкананнем заканадаўства аб выбарах органамі прадстаўнічай і выканаўчай улады. Абласным і Мінскаму гарадскому Саветам дэпутатаў прапанавана аказаць ніжэйшым Саветам арганізацыйна-метадычную дапамогу ў падрыхтоўцы і правядзенні сумесна з выбарчымі камісіямі і выканаўчымі камітэтамі мерапрыемстваў, звязаных з выбарамі дэпутатаў, забяспечыць строгае выкананне на адпаведнай тэрыторыі палажэнняў Канстытуцыі і заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь. Мясцовым Савета

там рэкамендавана разам з выканаўчымі камітэтамі разгледзець склад выбарчых камісій і пры неабходнасці правесці ў іх замены, не дапускаць ігнаравання службовымі асобамі канстытуцыйных прынцыпаў і патрабаванняў заканадаўства. Тэрытарыяльным выбарчым камісіям рэкамендавана паскорыць прызначэнне даты правядзення дадатковых паўторных выбараў дэпутатаў. Мясцовым Саветам неабходна таксама стварыць умовы для свабоднага волевыяўлення народа, папярэджаць выпадкі дыскрэдытацыі прадстаўнічай улады і байкота выбараў, ад каго б яны не выходзілі і ў якой бы форме не выяўляліся.

Для аказання практычнай дапамогі мясцовым Саветам дэпутатаў і аператыўнага вырашэння арганізацыйна-тэхнічных пытанняў, якія, вядома ж, узнікнуць падчас падрыхтоўкі выбараў, пры Прэзідыуме Вярхоўнага Савета створана рабочая група. Яе ўзначальвае першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Васіль Навікаў.

Як і на мінулым пасяджэнні Прэзідыума яшчэ

УРАДЖАЙ-96

Жніво набліжаецца да заканчэння. Хутка пачнецца сяўба азімых

ПАПЯРЭДНІЯ ВЫНІКІ

На сённяшні дзень па рэспубліцы ўбрана больш за частка засеяных плошчаў, а некаторыя гаспадаркі вось-вось завяршаюць жніво. Так што зараз ужо можна гаварыць пра вынікі. Самы высокі паказчык ураджайнасці, напэўна, застаецца за Гродзенскай вобласцю — дзесьці ў межах 30 цэнтнераў з гектара. На Гродзеншчыне, як і ў іншых спецыялісты Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, створаны вялікі прамысловы патэнцыял і маецца больш высокая культура земляробства. Таму менавіта Гродзенскі раён мае адзін з самых высокіх паказчыкаў ураджайнасці — 39,5 цэнтнера з гектара. Сярод гаспадарак са стаўшымі амаль своеасаблівай планкай добрага ўраджаю 30 цэнтнерамі з гектара, такія раёны, як Нясвіжскі, Столінскі, Бераставіцкі, Ваўкавыскі, Карэліцкі, Шуміцкі, Клецкі, Смалевіцкі, Стаўбідзкі, Горацкі, Круглянскі, Магілёўскі і Шклоўскі.

ШТО ў СКАРБОНЦЫ?

Зараз здадзена дзяржаве больш палова ад планавага паказчыка, які складае 1.900.000 тон збожжа.

Наконт якасці зернебабовых можна сказаць наступнае: ідзе добрая пшаніца з высокім утрыманнем клейкавіны, што пераўзыходзіць нават тую, якую наша дзяржава закупляе. Сёлета павінен быць лішак жыта, што можна выкарыстаць пры бар'ерных абменах на тую ж пшаніцу і кукурузу, пастаўленую 3-а жніўня.

Па ацэнках, ураджай бягучага года складзе дзесьці каля шасці мільёнаў тон. Значыць рэспубліка атрымае па 600 кілаграмаў збожжа на кожнага жыхара.

ПАЛІТЫКА

На «круглым stole» вырашылі правесці свой рэфэрэндум

Чарговае пасяджэнне «круглага стала» беларускіх палітычных партый і грамадскіх арганізацый пачалося з таго, што да прыняцця на мінулым тыдні Звароту далучыліся яшчэ некалькі партый і грамадскіх рухаў. Гэта Беларуска-хрысціянска-дэмакратычная партыя, Беларуска-хрысціянская партыя, Беларускі Хельсінскі камітэт, ПЭН-цэнтр, Беларускае згуртаванне вайскоўцаў і некалькі іншых.

У выніку працяглай перамоў, якія былі выкліканы рознымі пазіцыямі партый у дачыненні да прапанаванага альтэрнатыўнага рэфэрэндуму і адносінаў да ініцыятывы імпліменту Прэзідэнта, партыі вырашавалі кампрамісны варыянт Заявы. У ім канстатуецца наяўнасць найважнейшага сацыяльнага і палітычнага крызісу ў краіне: дэфіцыт гандлёвага балансу складае 871 мільён долараў, пратэрмінаваныя плаціцы па зарплате — 2 трыльёны рублёў, на пенсіях — 1 трыльён. 90 працэнтаў насельніцтва маюць даход ніжэй за мінімальны спажывецкі бюджэт. «Перспектывы выхаду з крызісу пры такой эканамічнай палітыцы не бачна», — канстатуецца ў Заяве. Адначасова выканаўчая ўлада працягвае «пастаянны пошук вінаватых», «парушэнні Канстытуцыі і дзеючага заканадаўства», «скажэнне інфармацыі ў сродках масавай інфармацыі».

Аўтары Заявы заклікаюць Вярхоўны Савет прызначыць рэфэрэндум па наступных пытаннях:

«Ці падтрымліваеце вы дзеянні Прэзідэнта і ўрада, накіраваныя на сістэматычнае павышэнне цэн без належнай кампенсацыі?»

«Ці падтрымліваеце вы дзеянні Вярхоўнага Савета па забеспячэнню першачарговасці і своечасовасці выплат заробатнай платы і пенсій?»

«Ці лічыце вы, што кіраўнікі мясцовых органаў выканаўчай улады павінны выбірацца насельніц-

твам адпаведнага рэгіёна?»

Удзельнікі «круглага стала» заклікалі Прэзідэнта да 15 верасня адмяніць усе неканстытуцыйныя ўказы, «не процідзейнічаць праву народа да выбараў сваіх прадстаўнікоў у Вярхоўны Савет і мясцовыя Саветы». У процілеглым выпадку ўдзельнікі «круглага стала» праз сваё парламенцкае фракцыі гатовы пачаць працэдуру імпліменту. Падпісалі Зварот усе удзельнікі «круглага стала», акрамя старшыні Савета калгасаў А. Юнцэвіча, які не здолеў прыехаць, і старшыні Беларускага патрыятычнага руху А. Баранкевіча, — па невядомай прычыне той адсутнічаў.

Лідэры партый, якія маюць сёння самую буйную электарату — БНФ і ПКБ, — заявілі аб тым, што гатовы праводзіць сумесныя акцыі для дасягнення мэтай, якія вызначаны ў дакументах «стала». Аднак БНФ мае асобную думку па рэфэрэндуму: ніводзін рэфэрэндум не гаворыць пра праводзіць у грамадстве, дзе «маніпалізаваная прэса». Лідэры ПКБ надаюць асаблівае значэнне паездкам па рэспубліцы.

Пасяджэнне скончылася нечакана: да палітыкаў з'явіліся прадстаўнікі «электарату» — дробныя гандляроў з адзінаццаці бастуючых мінскіх рынкаў.

Бізнэсманы заклікалі палітыкаў абараніць іх ад «драконіскага» падатку, які гарадзкія ўлады вырашылі ўвесці «заднім чыслом». Абараніць інтарэсы прадпрымальнікаў узяў першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета, сакратар партыі камуністаў Васіль Навікаў. Ён паабяцаў, што адпаведная парламенцкая камісія не толькі разбіраецца з гэтым канкрэтным выпадкам, але і зробіць заходы для таго, каб правы дробных гандляроў былі заканадаўча абаронены.

Таццяна КАЛІНОЎСКАЯ.

КРЫМІНАЛ, ЗДАРЭННІ

«БУЛЬБЯНЫ» ЗЛОДЗЕЙ ЗАБІТЫ ТРЫМА ВЫСТРАЛАМІ

Пенсіянер К. з вёскі Сакольнікі Віцебскага раёна трыма выстраламі з паляўнічай стрэльбы забіў на сваім прысядабным участку невядомага мужчыну ва ўзросце прыкладна 50 гадоў, які познім вечарам капаў яго бульбу.

БАЦЬКА-КАМБАЙНЕР СВАЁЙ МАШЫНАЙ ЗАДУШЫЎ АДНАГАДОВУЮ ДАЧКУ

Аднагадовая дзяўчынка стала ахвярай свайго бацькі. Як паведамілі «Інтэрфаксу» ў Міністэрстве ўнутраных спраў рэспублікі, трактарыст калгаса «Светлы шлях» Зэльвенскага раёна ў

раз, але ўжо канчаткова «шліфаваўся» парадок для другой сесіі Вярхоўнага Савета трынаццатага склікання. На ёй плануецца разгледзець звыш 60-ці праектаў законаў, звязаных з рэфармаваннем эканомікі, сацыяльна-эканамічным становішчам грамадзян, нацыянальнай бяспекай, барацьбой са злачыннасцю. У 35 дзейнічаючых заканадаўчых актаў будуць унесены адпаведныя змяненні і дапаўненні.

Другая сесія Вярхоўнага Савета трынаццатага склікання пачне сваю работу 2 верасня 1996 года ў 16 гадзін.

Прэзідыум прыняў таксама пастанову аб стварэнні і фінансаванні Часовых творчых калектываў, якія будуць ажыццяўляць распрацоўку заканадаўчых актаў, унёс змены ў рэгламент работы кіраўніцтва Вярхоўнага Савета і пастаянных камісій. Разгледжаны пытанні ўзнагароджвання Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь і некаторыя іншыя.

Прэс-служба Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

ПАСТАНОВА КАБІНЕТА МІНІСТРАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ № 558

АБ УВЕКАВЕЧАННІ ПАМЯЦІ Б.І.САЧАНКІ —
БЕЛАРУСКАГА ПІСЬМЕННІКА, ЛАЎРЭАТА
ДЗЯРЖАЎНАЙ ПРЭМІІ ІМЯ ЯКУБА КОЛАСА

У мэтах увекавечання памяці вядомага беларускага пісьменніка, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі імя Якуба Коласа Сачанкі Барыса Іванавіча Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь па-

станаўляе:

1. Прыняць прапанову Мінскага гарвыканкома і Міністэрства культуры аб устанавленні ў 1997 годзе мемарыяльнай дошкі на доме № 29 па вул. Пулікава ў г. Мінску, у якім жыў Б.І.Сачанка.

2. Міністэрству культуры ў 1997 годзе стварыць дакументальны фільм аб жыцці і творчасці Б.І.Сачанкі.

3. Дзяржаўнаму камітэту па друку, Саюзу беларускіх пісьменнікаў, Акадэміі навук Беларусі ў 1996—2000 гадах падрыхтаваць і выдаць збор твораў Б.І.Сачанкі ў 6 тамах.

4. Прысвоіць імя Сачанкі Барыса Іванавіча Велікаборскай базавай школе Хойніцкага раёна Гомельскай вобласці і надалей называць яе: Велікаборская базавая школа імя Б.І.Сачанкі.

5. Рэкамендаваць Гомельскаму аблвыканкому сумесна з Хойніцкім райвыканкомам вылучыць пытанне аб стварэнні філіяла Хойніцкага краязнаўчага музея ў в. Вялікі Бор, дзе нарадзіўся Б.І.Сачанка, і прыняць адпаведнае рашэнне.

6. Рэкамендаваць Хойніцкаму райвыканкому прыняць рашэнне аб наданні адной з вуліц г. Хойнікі імя Б.І.Сачанкі.

7. Міністэрству культуры і іншым цэнтральным органам кіравання, адказным за выкананне дадзенай пастановы, пачынаючы з 1997 года пры размеркаванні адпаведных бюджэтаў прадугледжваць неабходныя фінансавыя сродкі на акрэсленыя ў дадзенай пастанове мэты.

Намеснік прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь С.ЛІНГ.

23 жніўня 1996 г., г. Мінск.

ПОШТА Б'Е ТРЫВОГУ

Трывожная тэлеграма накіравана намеснікам міністра сувязі і інфарматыкі М. Малочкам у абласныя і раённыя вузлы паштовай сувязі рэспублікі. У ёй прапаноўваецца работнікам пошты аднавіць у чацвёртым квартале стан падпіскі на асноўныя рэспубліканскія выданні па стане, які быў у студзені 1995 года.

Як паказаў аналіз, праведзеныя міністэрствам, толькі пяць працэнтаў падпісчыкаў аформілі падпіску на другое паўгоддзе, астатнія ж палічылі за лепшае вызначыцца перад падпіскай на апошнія тры месяцы.

Ці зробіць былія чытачы свой выбар на карысць беларускай прэсы, мы даведаемся ўжо ў бліжэйшы час. Пакуль жа рэдакцыі газет прыкладаюць немалыя ўласныя намаганні, каб зацікавіць жыхароў рэспублікі ў падпісцы на свае выданні.

Віктар ХУРСІК.

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца пераменная воблачнасць, без ападкаў. Тэмпература паветра ў Віцебску і Магілёве — 20—22, Мінску і Гомелі — 21—23, Гродне — 22—24, Брэсце — 23—25 градусаў.

У наступныя дзве сутак надвор'е істотна не зменіцца. Тэмпература ўначы — 7—12, удзень — 22—27 градусаў цяпла.

Вольга СІДАРОВІЧ, БЕЛТА.

Ехалі на гастролі?

24 жніўня ў 10.00 паблізу ад вёскі Капліца Гродзенскага раёна супрацоўнікі АМОНа УУС Гродзенскага аблвыканкома затрыманы аўтамашина «BA3-2103» пад кіраваннем 60-гадовага непрацуючага жыхара Гродна. У салоне знаходзіліся трое грамадзян, раней судзімых. Пры аглядзе багажніка ў ім быў знойдзены багаты набор аўтамабільных запчастак і іншых рэчэй, у тым ліку і 10 фальшывых стодоларавых купюр ЗША.

Васіль КУРЛОВІЧ,
прэс-цэнтр МУС.

Інтэрфакс.

... Купіць на дарозе вядро ягад

Скажу адразу: ягады на дарозе яне купляў. У лес па ягады хаджу сам. Разам з жонкай і дачкой. І не таму, што шкада тых некалькіх дзесяткаў тысяч на чарніцы ці на нешта іншае. Проста так прывучаны — ягады не купляць, а самім збіраць у лесе. Гэта ўжо як традыцыя: пачынаецца сезон — трэба ісці па ягады.

Але гледзячы, як настойліва нясуць ягады на дарогу вяскоўцы, звяртаючы ўвагу на прадарожныя шарэнгі вядзёр літаральна па ўсіх накірунках ад Мінска, не мог не пацікавіцца цэнамі. Чарніцы (заарз іх, вядомая справа, ужо няма) пачыналі прадаваць па цане 70 тысяч за 10-літровое вядро. Ягады сёлета удаліся буйныя, збіральніцтва здольнасць у людзей зараз развіты выключна. Таму ніякіх праблем не складае ўдваіх напоўніць так званае вялікае вядро за нейкія чатыры гадзіны. Калі яшчэ лес непадалёку ад вёскі, то васьмь і мяркуйце самі: штодзённым заробак складае 35 тысяч на аднаго ягадніка. З такой арыфметыкай пра ягадны бізнес, праўда, меркаваць можна хіба што толькі седзячы бязвылазна ў горадзе альбо па-сучаснаму, рыначна сузіраючы шарэнгі вядзёр і іх гаспадары з акна «мерседэса». Людзі, якія не атрымлівалі зарплату па колькі месяцаў (пра гэта мне расказвалі і на Стаўбцоўшчыне, і на Нясвіжчыне, а часцей за ўсё на Пухавішчыне), спадзяваліся сапраўды зарабіць. Ведаючы прыклады, калі ў адной і той жа сям'і быў наладжаны падзел: адны — збіраюць, другія — гандлююць (гэта, калі людзі ўспрынялі, што за гадзіну-дзве можаш тое выпактаванае вядро і не прадаць). Альбо раскладвалі чарніцы па пяцілітровых вядрах. Цану прызначалі ў 30—35 тысяч рублёў, спадзеючыся, што хутчэй прададуць. Ды дзе там! Дзень пры дні цана збіралася. І на гэтулькі, што апошнія чарніцы сёлённым летам даводзілася прадаваць ледзь не па 20 тысяч за 5-літровое вядзёрца. За бесцэны! Аскома ў

гаспадароў і гаспадарынь «мерседэсаў».

Буйкі па цане ў большай пашане. Яно і зразумела: ягады не абы-якая. Лекавая. Дык васьмь толькі тыя буйкі (галубіка, іначай кажучы), хаця і сапраўды буйныя, сабраць цяжэй. Бо не так распаўсюджаны, бо на балочце растуць. Пяцілітровое вядзёрца каштуе 40 тысяч рублёў. Праўда ж, і пакупнікі на іх не часты. Відаць, даўна не ўсе ведаюць, якая смаката — кампот з буйкоў. Можна і настойку (паверце, нашмат смачнейшую за «Сталініну») зрабіць.

У многіх прыдарожных вёсках — процьма густа засыпаных жоўтай сонечнай ягадай дрэўцаў. Алыча. Вяскоўцы за пяць літраў алычы просяць на дарогах 20—25 тысяч рублёў. І прадаюць з большым настроем. Хоць і танна, затое лёгка сабраць. Галоўнае — не прапала ягада. А дваццаць тысяч — таксама грошы.

Зараз у пашане брусьніцы. Дазвол на іх збор ужо атрыманы. Адпаведна з'явіліся яны і на дарозе. За пяць літраў просяць 40 тысяч рублёў. Прадаюць і ў трохлітровых вядрах (па цане 28—30 тысяч рублёў).

Не відаць яшчэ, каб прадавалі журавіны. На іх збор пакуль забарона. Але, расказваюць добрыя знаёмы (сам бачыў), поліэтыленавымі мяхамі цягаюць з лесу журавіны. Зялёныя, зразумела, ягады. Складаюць у бочкі з мохам, каб, маўляў, дастягала. Не ведаю, што такія ягаднікі будуць пасля з журавінамі рабіць. Ці то самі з'ядуць, ці то на дарогу панясуць. Мо няясную, не выслепіваю натуральным шляхам ягады і самі якраз будуць есці, бо каб жа на дарогу, то і пафарбавалі б у чырвоны колер — не сабе ж... Эх, рукі б паадсякаць такім гора-ягаднікам.

А яшчэ на дарозе прадаюць грушы, яблыкі, яйкі, малако. Не атрымліваючы грошай у калгасе, людзі на ўсё здатныя, каб толькі хоць на хлеб займець нейкую капейчыну.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

...прадаць мяшок бульбы

Збыт гаспадарамі вырашчанай бульбы заўсёды застаецца галаўным болям. Ёсць некалькі варыянтаў. Па-першае, бліжэйшы рынак. Тут асноўная праблема — транспарт. Бо калі яшчэ з мохам ты і здолееш уціснуць у вечна перапоўнены аўтобус, то далей, на рынак, бульбу пацягнуць на плячах. Да таго ж колькасць месцаў на базары абмежаваная, іх займаюць літаральна ў лічаныя хвіліны адразу пасля адкрыцця. Таму шанцаў паспець з бульбай на кірмаш, ды яшчэ калі няма транспарту, вельмі мала.

Другі шлях — прадаць «Белкаапсаюзу», які па ўсёй тэрыторыі рэспублікі мае шмат прыёмных пунктаў — дзёсныя каля 1,5 тысячы. А сёлета да гэтай лічбы дадаўся яшчэ паўтысячы новых. Калі раскінуць па раёнах, то атрымаецца па 15—20 прыёмных пунктаў. Няблага, ці не так?

Трэці і, напэўна, самы лепшы спосаб прадаць бульбу — хлопцы, якія ездзяць па вёсках і не актыўна закупляюць.

Ёсць яшчэ нарыхтоўка калгасам, таксама бывае, што агародніну закупляюць прадпрыемствы. У асноўным сыравіну заводы закупляюць у гаспадарак, бо разлікі вядуцца праз пэўны час, калі будзе здадзена вырабленая прадукцыя.

«Белкаапсаюз» мяркуе ўстанавіць цану за кілаграм бульбы дзёсны на ўзроўні 1.200 рублёў. Разлік «Белкаапсаюза» за бульбу будзе праходзіць праз Ашчадбанк шляхам налічэння на рахунак здатчыка неабходнай сумы грошай. Даволі складаная сітуацыя. Камерсанты ў гэтым плане выглядаюць больш прывабна — і разлік на месцы, і грошай паболь (1500—1700, а то і 1800—2000 рублёў, па апошніх звестках). На рынку (калі вы ўсё ж надумаецеся павезці сваю бульбу менавіта туды) цэны ўсталяюцца, на думку спецыялістаў, у адпаведнасці з якасцю тавару ў межах 1.500—2000 рублёў. Там таксама чакаецца актыўны ўдзел камерсантаў, якія будуць скупляць агародніну з мэтай перапродажу.

Такім чынам, прадаць сёлета бульбу можна па-рознаму — і за 1.200, і за 2 тысячы рублёў. І на розных умовах. Засмучае адно: чаму ўсё ж наша дзяржава дасюль не арганізавала добрай перапрацоўкі бульбы, чаму ж не наладзіла належнай вытворчасці самых розных прадуктаў з яе? Каб не вясковец думаў, як яму бульбу прадаць, а дзяржава была зацікаўлена ў тым, каб ёй гэтую бульбу прадалі.

Мікалай ЛІТВИНАЎ.

ЗНОЎ АБ СІТУАЦЫІ ВАКОЛ «ДУКАТА», «МАГНАТБАНКА»...

Банкаўская сістэма рэспублікі перажывае сёння цяжкія часы. Пацвярджае гэтаму — рашэнне Нацыянальнага банка Беларусі аб ліквідацыі АКБ «Дукат», АКБ «Магнатбанк» і іншых банкаў. Вышэйшы гаспадарчы суд прызнаў несапраўдным распаўсюджанне аб ліквідацыі «Магнатбанка». Укладчыкі і кредитныя чаканцы...

Сітуацыю каменціруе начальнік юрыдычнага ўпраўлення Нацыянальнага банка Валяцін ШУКЛІН.

— Валяцін Зосімавіч, чым кіраваўся Нацбанк Беларусі, прымаючы рашэнне закрыць банкі?

— Па свайму заканадаўчаму статусу Нацбанк абавязаны абараняць інтарэсы кредитораў і ўкладчыкаў банкаў, забяспечваць ліквідацыю, крэдытздольнасць і надзейнасць функцыянавання стабільнай крэдытна-грашовай (банкаўскай) сістэмы. Банкі «Дукат», «Магнатбанк» і некаторыя іншыя фактычна разарыліся. У гэтай сувязі ў адпаведнасці з артыкулам 25 Закона «Аб Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь» было прынята рашэнне аб прымушовай ліквідацыі гэтых банкаў.

Асноўнай прычынай краху з'явіліся грубыя парушэнні банкамі законаў Рэспублікі Беларусь, сваіх статутаў і прадпісанняў Нацыянальнага банка, некаваліфікаваная і высокарызыкоўная крэдытная палітыка, некіруюмасць філіялаў, дрэнны менеджмент. А страта кіруюмасці стала прычынай фальсіфікацыі справаздачнасці, утварэння сапраўдных вынікаў работы.

Вы казалі, што гэтыя банкі разарыліся. Калі можна, назавіце канкрэтныя лічбы.

— Па стану на 1 ліпеня страты «Дуката» дасягнулі 109,7 млрд. рублёў, ці павялічваліся на працягу першага паўгоддзя тэмпы звыш 4 млрд. руб. у месяц. Яго запазычанасць перад кредитарамі і ўкладчыкамі па асноўнаму доўгу (без ўліку працэнтаў, пені і штрафаў) павялічвалася да 137,3 млрд. руб., у тым ліку на сальніцтва — 7,8 мільярда. Па віне банка не аплачаны разліковыя дакументы кліентаў на суму 145,1 млрд. руб.

Страты «Магнатбанка» толькі па стану на 1 красавіка павялічыліся да 50 млрд. руб., ці тэмпы каля 12 млрд. рублёў у месяц. Доля праблемных да пагашэння крэдытаў вырасла да 80 працэнтаў крэдытнага партфеля, а запазычанасць перад насельніцтвам складала 32 мільярды.

Ці рабіў раней Нацыянальны банк спробы выправіць становішча крызісных банкаў?

— Дзеянні Нацыянальнага банка ў гэтым напрамку былі ўскладнены з-за фальсіфікацыі справаздачнасці, скажэння бухгалтарскага ўліку самімі банкамі. Тым не менш, былі прыняты меры па санацыі крызісных банкаў. Аднак гэтыя меры, у тым ліку і па выдзяленню пазык, не атрымалі падтрымкі з боку ўласнікаў банкаў. Тады, улічваючы высокія тэмпы нарастання страт, непрыняцце акцыянерамі і кіраўніцтвам банкаў належных мераў па вываду іх з крызісу, адсутнасць кваліфікаванага персаналу, Нацыянальны банк, кіруючыся заканадаўствам рэспублікі, прапанаваў саветам названых банкаў разгледзець на сходах акцыянераў пытанне аб самаліквідацыі. Пры гэтым кіраў-

ніцтва гэтых банкаў было папярэджана, што ў выпадку адмаўлення ад самаліквідацыі Нацбанк рэспублікі мае намер расплачаць прымусовую ліквідацыю.

Бо фінансавое аздараўленне збанкручанага банкаў цяпер эканамічна неэфектыўнае. Па разліках Нацбанка, толькі для пачатку актыўных аперацый АКБ «Дукат» дзяржаве неабходна затраціць на яго санацыю не менш як 200 млрд. руб., ці прыкладна 15 млн. долараў.

— Тым не менш, Вышэйшым гаспадарчым суд па іску АКБ «Магнатбанк» прызнаў распаўсюджанне Нацбанка аб стварэнні ліквідацыйнай камісіі несапраўдным як не адпаведнае заканадаўству і закранаючае інтарэсы суб'ектаў гаспадарання...

— Мы мяркуем, што суд недастаткова поўна зрабіў аналіз заканадаўства рэспублікі і прыйшоў да памылковых высноў, таму абскардзілі яго рашэнне старшыні Вышэйшага гаспадарчага суда. У адпаведнасці з артыкулам 39 Грамадзянскага кодэкса, у якім не цалкам дадзена абгрунтаванне рашэння судом, парадак ліквідацыі і рэарганізацыі вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь. Згодна з Законам «Аб Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь», Нацбанк у выпадку сістэматычнага парушэння банкамі законаў РБ, Статута, прадпісанняў Нацбанка, можа прыняць рашэнне аб прымушовай ліквідацыі банка, ім жа ў сваім нарматыўным акце вызначаны і парадак ліквідацыі.

Суд у якасці довадаў аб неаказанай ліквідацыі таксама выбарачна прыводзіць асобныя палажэнні артыкула 17 Закона «Аб банках і банкаўскай дзейнасці», незважваючы, што ў гэтым жа артыкуле ўказваецца аб магчымасці ліквідацыі банкаў і ў іншых выпадках, прадугледжаных заканадаўствам. Акрамя таго, дзеянне Закона «Аб эканамічнай непаплатназдольнасці і банкруцтве», раўназначнага Закону «Аб Нацыянальным банку», таксама не выключае права Нацыянальнага банка на рэалізацыю сваіх кантралюючых функцый паралельна з вытворчасцю па справе аб эканамічнай непаплатназдольнасці ў судзе, паколькі гэтыя законы рэгулююць розныя ўзроўні ўзаемаадносін. Да таго ж рашэнне суда вынесена з парушэннем працэсуальных нормаў.

Затрымак ж з ліквідацыяй банкаў, якія разарыліся, не дазваляе вярнуць людзям грошы. Бо, згодна з артыкулам 17 Закона «Аб банках і банкаўскай дзейнасці» ў Рэспубліцы Беларусь, маёмасць ліквідуемага банка пасля разлікаў з работнікамі банка па аплаце працы ў першапачарговым парадку накіроўваецца на выкананне абавязацельстваў перад фізічнымі асобамі-ўкладчыкамі, што немагчыма ў рэжыме звычайнага функцыянавання банка. Правадзяцца неабходныя разлікі з апошнімі дазволіла б істотна стабілізаваць сацыяльную сітуацыю і павысіць давер укладчыкаў да банкаўскай сістэмы. Рашэнне ж Вышэйшага гаспадарчага суда вядзе да тупіковай сітуацыі. Заложнікамі гэтай сітуацыі ў чарговы раз становяцца грамадзяне рэспублікі, а група асоб, якая яе стварыла, ухіляецца ад адказнасці. Народ не павінен пакутаваць ні ад дзеянняў чыноўнікаў, ні ад банкіраў-авантюрыстаў.

Дзмітрый ЖУК.

СЕНСАЦЫЯ

БАСТУЮЦЬ КАМЕРСАНТЫ

Правіўшы зайдзросную салідарнасць, у аўторак арганізавана забаставалі работнікі ўсіх рэчавых рынкаў горада Мінска. Пратэст выражаўся ў наступным: гандляры выйшлі на работу, паставілі палаткі, але тавар не вывешвалі.

Забастоўка з'явілася рэакцыяй на ўвядзенне фіксаванага падатку. Па прынятай пастанове кожны прадпрямальнік абавязаны плаціць у казну штотымесячны падатак у суме 1 млн. 300 тысяч рублёў. Для многіх гандляроў, асабліва

дробных, такія адлічэнні не па кішэні, таму яны вырашылі пратэставаць супраць увядзення новага падатку.

На стыхійным сходзе прадпрямальнікаў, што адбыўся ў суботу на стадыёне «Дынама», было вырашана наняць адваката, які мог бы кваліфікавана абараняць іх правы. У прыватнасці, асаблівае абурэнне выклікаў той факт, што пастанова выйшла ў канцы жніўня, да таго ж без усялякага папярэдняга інфармавання, а плаціць трэба і за ліпень, і за жнівень, г. зн. заднім чыслом. У цэлым

да 1 верасня кожны прадпрямальнік павінен выплаціць 3 млн. 900 тыс. рублёў. Толькі пры прад'яўленні квітанцыі з азначанай сумай гандлярам будзе дазволена працягваць работу. У выпадку ж няўплаты пасведчанне прыватнага прадпрямальніка будзе канфіскавацца работнікамі правапарадку. Мяркуючы па ўсім, хутка рады гандляроў моцна парадзеюць, паколькі фіксаваны падатак аказаўся многім не па кішэні. А ўлады наўрад ці прыслухаюцца да іх стогнаў...

Сіргей КУЛАКОЎ.

ТРАГЕДЫЯ НА ДАРОЗЕ БРЭСТ—МІНСК

Злашчасны ўчастак дарогі Брэст—Мінск у чарговы раз адабраў жыццё дваіх чалавек. Не так даўно на гэтым месцы, паблізу ад вёскі Стайка Баранавіцкага раёна, загінулі прадстаўнік гандлёвага генконсульства Славакіі з жонкай. Цяпер — намеснік начальніка Галоўнага ўпраўлення пажарнай службы рэспублікі сп. Матвейчык і вадзіцель штаба пажарнай службы.

Аварыя адбылася ў панядзелак. Як нам удалося высветліць, Е. Матвейчык ехаў у службовую камандзіроўку. Без чварці пяці вечара службовая «Волга-31» са скорасцю прыблізна каля 70 кіламетраў у гадзіну рухалася па праваму боку гэтага ўчастка шашы. Левы бок у сувязі з рамонтам дарогі закрыты. Насутрач ма-

шыне ехала 13-тонная фура (з мяркуемай скорасцю каля 110 кіламетраў у гадзіну), кіраваў якой шэфёр замежнага прадпрыемства экспедыцыі «ВІР». Па адной з версій, якой прытрымліваецца следства, у «Волгі-31» лопнула кола і яе закінула па трасе на сярэдзіну, па якой і рухалася цяжкая вагавая машына. Вадзіцель Матвейчыка не мог прадухіліць сутыкненне, і «Волга» ўрэзалася ў бензабак сустрэчнай фуры. І службовая машына намесніка начальніка Галоўнага ўпраўлення пажарнай службы, і машына прадпрыемства перакуліліся. Зараз па гэтай справе вядзецца следства. Прынамсі, некаторыя службовыя асобы, з якімі нам удалося пагаварыць, мяркуюць, што на гэтым участку шашы існуе

зона з дрэннай энергіяй, якая выпраменьваецца з ямлі, што часам і прыводзіць да трагедыі. Магчыма, яны маюць рацыю. Аднак зона павышанай небяспекі ў гэтым сэнсе афіцыйнага статусу пакуль не была.

Непадалёк ад Лепеля адбылася яшчэ адна буйная аварыя, у якую трапіў намеснік кіраўніка спраў Прэзідэнта Беларусі Г. Кашкан. «Мерседэс-600», у якім разам з Г. Кашканам знаходзіліся яшчэ тры чалавекі, не ўпісаўся ў паварот, і машыну выкінула за абочыну. Намеснік кіраўніка спраў Прэзідэнта і яшчэ адна пасажырка трапілі ў рэанімацыю райбальніцы. Крыху пазней яны былі дастаўлены ў мінскую бальніцу.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

Ф.СП-1

Міністэрства сувязі і інфарматыкі
Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету

63850

ЗВЯЗДА

(індэкс выдання)
Колькасць
камплектаў

на 1996 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Куды _____
(паштовы індэкс) _____ (адрас) _____

Каму _____
(прозвішча, ініцыялы) _____

ДАСТАВАЧНАЯ
КАРТКА

63850

(індэкс выдання)

на газету

ЗВЯЗДА

Копт _____ руб. Колькасць
перад- _____ руб. камплектаў

на 1996 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Куды _____
(паштовы індэкс) _____ (адрас) _____

Каму _____
(прозвішча, ініцыялы) _____

ТАК, ВЫ ПЭУНА ЗДАГАДАЛІСЯ, што размова сёння пойдзе пра так званую «любоўную тэму», пра ўзаемадачынненні мужчын і жанчын, вернасць і здраду, шчырасць і падман... І тут без так званых «курортнага рамана» не абойдзецца.

Дык вось, уявіце сабе раптам стаўшага курортнікам не старога яшчэ мужчыну са шлюбным персцёнкам на правай руцэ, з наспех сабранай пры дапамозе жонкі вялікай валісай, якому «звалілася» тры дні назад у прафкаме амаль «згарэлая» пучэўка. Крыху агаломшаны перамяшчэннем з тлумнай работы ісямейнага побыту, навастанены адпачываючы знаёміцца з суседзямі па нумару і пасля сумесна выпітых двух пляшак пва з салёнай рыбкай трапляе на «Вечар знаёмстваў» у актавай зале цёпла прыняўшай яго здраўніцы.

О, гэты «Вечар знаёмстваў»!.. Колькі сямейных трагедый, запаветных успамінаў, таемнай пераліскі і канспіратыўных спатканняў у паслякурортны перыяд ён прынес тым, хто пачынаў з яго свой першы дзень на прафсаюзным адпачынку!.. Як сведка і непасрэдна ўдзельнік гэтага мерапрыемства, зазначу, што яно не для чалавека са слабымі нервамі.

Узаемны пошук партнёраў пачынаецца тут імгненна, без папярэдняй «артпадрыхтоўкі», бо часу ж надта мала. Прычым «слабая» палова чалавецтва, як заўсёды, вызначаецца куды большай актыўнасцю, планавай мэтанакіраванасцю, прадуманай і дакладна выбранай тактыкай, што амаль заўсёды прыносіць поспех, хуткі і трывалы.

Я, памятаю, і вокам не паспеў мігнуць, як ужо ведаў, што высокае сімпатычнае Люба — работніца Міністэрства гандлю, а яе чарнавокая худзенькая сяброўка Галя — настаўніца з Гародні. У Галі, як высветлілася, ужо ёсць сябар — урач з Пінска Вадзім, і я праз тры хвіліны ўжо запрашаны на неадлікі фуршет на свежым паветры адразу пасля заканчэння вечара.

Яшчэ гадзіны праз паўтары з бутэлькай шампанскага і каробкай цукерак я стаў ля курортнай брамы, дзе быў прызначаны збор перад вандроўкай на возера.

— Люба, а твой муж ужо на месцы! Дысцыплінаваны... — пачуў я раптам жаночы голас, які яўна належаў сейбіцы «разумнага, добрага, веч-

ПАКУЛЬ ГАРЫЦЬ СВЕЧКА

Прызнацца шчыра, «курортная практыка» ў мяне вельмі малая. Два разы за ўсё сваё свядомае жыццё быў у дамах адпачынку і адзін раз — разам з жонкай у санаторыі. Але тэму нашай сённяшняй размовы пачну менавіта з курортных уражанняў.

нага» са слаўнага месца на Нёмане. Гэтае «муж» нешта непрыемна нагадала з чытанага некалі ў Купрына. Ды самае цікавае было яшчэ наперадзе. Калі я ўбачыў трэцюю пару, якая таксама па папярэдняй дамоўленасці павінна была далучыцца да нашага пікіна, то пазнаў... Тамару, тую Тамару, якую дома часта сустракаў на розных вечарынах, у тэатры, на вуліцах з мілым прыемным мужам, кандыдатам навук, таксама, як і яна, выкладчыкам універсітэта. Часта любучыся гэтай парай, я з лёгкай зайздросцю думаў, што не кожны дзень можна пабачыць такое супадзенне душ, такую юначую захопленасць адно адным, такую сардэчную пашчоту.

У гэты ж вечар побач з Тамарай стаяў нейкі тоўсты лысаваты дзяцюк, які ўчэпіста і па-гаспадарску трымаў яе за талію моцнай валасатай рукой з пухлымі, бы сасіскі, пальцамі.

Скажу адразу, што я і цяпер часта сустракаю Тамару з яе прыгожым мужам. І толькі мы з ёй ведаем пра таго лысаватага дзецюка, якому яна ў тое памятнае лета, як ён сам хваляўся, мыла і прасавала бялізну, якога даводзіла сваімі любішчамі да стану даўкай стомленасці. І ён, небарака, аднаўляўся да новых подзвігаў ма-сакам і працэдурамі, а таксама гульнёй у прэфаранс з сяброўкамі...

Пэўна, сустрэча з Тамарай, і тое пачутася «муж» паўплывалі больш за іншае, што я так і не ўпісаўся ў дружную кампанію. Пасля таго адпачынку я прыняў рашэнне больш «гарачы» пучэвак не браць і абыходзіцца неяк без такога «арганізаванага адпачынку». Што ж датычыцца Тамары, то яна яшчэ там, на Нарачы, горка рыдала і ледзь не на каленях прасіла мяне нікому

не выдаваць яе тайны, што я паўраў толькі цяпер, праз столькі гадоў...

Мой сябар — мастак. Мы ведаем адно аднаго з другога класа школы. З васьмага — блізка сябруем. А ў дзевятым ён закахаўся ў сціплую, прыгожую нейкай няяркай прыгажосцю блізканавокую аднакласніцу Таццяну. Мне, які ажаніўся толькі ў дваццаць пяць, было прыемна і радасна назіраць гэтае чыстае светлае каханне, якое неўзабаве перарасло ў шчаслівы і, як мне здавалася, доўгі шлюб. Дафініс і Хлоя, Рамэо і Джульета, Пётрарка і Лаўра, — гэтыя імёны прыходзілі ў голаў, калі я бачыў свайго сябра і яго каханую. І на выпускным балі, і ў час іхняга вяселля, і калі яны разам кацілі перад сабой дацяную калёску з першыням...

А тры гады таму, калі мой сябар вярнуўся пасля адкрыцця сваёй персанальнай выставы ў Германіі, яго чакала на дзвярах уласнай кватэры запіска, дзе знаёмым почыркам было напісана, што рэчы яго ў суседзях, што далейшае сумеснае жыццё немагчымае, што пасля разводу ён можа вярнуцца на тую жылплошчу, якую вызначыў суд...

Не, жонка майго сябра не першая пачала такую рашучую атаку. Да гэтага не адзін год сядзела яна адна вечарамі ў кватэры, чакаючы мужа, які затрымліваўся ў майстэрні. Дзеці выраслі, раз'ехаліся, і аказалася, што абодвух дарослых людзей, якія пражылі разам амаль са школьнай пары дваццаць пяць доўгіх гадоў, нікога не звязвае, нікога агульнага не засталася, акрамя посуду і разам нажытых хатніх рэчаў. Ён жа доўгімі зімовымі вечарамі прасяджаў адзін у майстэрні, курыў, піў горкае віно і пакутліва думаў,

чаму так здарылася.

Сёння ў майго сябра іншы дом, іншая жанчына, і толькі я — ранейшы. Пра тое, як цяпер жыў ягоная Хлоя, ён мне нікога сказаць не можа, ды і не любіць размоў на гэтую тэму.

А ў ім, як гаворыцца, крык душы. Аўтар, а гэта была саракагадовая жанчына, прапанавала сустрацца. Яе гісторыя і простая, і складаная. Пакахала мужа сваёй лепшай сяброўкай. Пісала яму лісты, прызначала сустрачкі. Ён жа цвёрда трымаўся, па-анегінску гаварыў пра брацкія пачуцці. Потым здарылася бяда. Сяброўка з мужам трапілі ў аўтамабільную аварыю, моцна разбіліся. Яго неўзабаве выпісалі дадому, а яна надоўга затрымалася ў бальніцы. І тут наша геранія стала часта бываць у знаёмай кватэры, старалася словам суседзёў адзінокага чалавека, дапамагчы яму ў хатняй гаспадарцы, перажыць адзіноцтва і трагічны выпадок. Як гэта бывае, блізкасць духоўная неўпрыкмет перарасла ў блізкасць фізічную. А потым жонка Мікалая (так завуць яшчэ аднаго героя гэтай гісторыі) вярнулася дадому. Сяброўка працягвае бываць у іх, разам, утраіх, яны п'юць па вечарах гарбаты, гутараць пра надзённыя справы, пра вечныя каштоўнасці, адным словам, сябруюць.

Аўтарка пісьма горка распаўдала, як яна вяртаецца пасля гэтых разоў дадому, спустошаная і разбітая, і горка плача перад люстэркам. Скажаце жа праўду ці на нешта рашыцца ні ў кога не хапае сіл.

Неяк мая юная дачка спытала:

— Тата, а калі я не знайду свайго чалавека, калі застанусь адна?

Што можа адказаць я ёй? Што возьму яе боль? Што абароню і засланю ад усяго злога і страшнага? Што... І што магу адказаць сабе, многім блізім і знаёмым людзям?..

Калі гарыць свечка, яна гарыць век, — пісаў лаэт. І ў гэтым дрыготкім мігненні перад бязлітасным люстэркам рысы твару расплываюцца ці складаюцца ў нейкія новыя, незнаёмыя абліччы. Там і каханне, там і здрада, там юр і пошасць... Толькі пры даённым святле ўсё зноў набывае звыклых рысы і вяртаецца ў звыклых формы.

Гарыць свечка. Век працягваецца.

Навум ГАЛЫПЯРОВІЧ.

Кампенсацыі па ўкладах насельніцтва будучы выдавацца ў наступным годзе

Згодна з рашэннем Кабінета Міністраў Беларусі АСБ «Беларусбанк» разам з Міністэрствамі фінансаў, эканомікі, юстыцыі і Міндзяржмаёмасцю рыхтуюць прапановы па кампенсацыі ўрону ад абсяцэння ўкладаў насельніцтва.

Цяпер жа «Беларусбанк» разам з Міністэрствам статыстыкі і аналізу старанна падлічвае памеры ўрону насельніцтва ад абсяцэння грашовых зберажэнняў, змешчаных ва ўклады ў Ашчадны банк і каштоўныя паперы былога Саюза. Зыходным максімальным аб'ёмам гэтага ўрону на думку Мінфіна, была лічба ў 102 трыльёны рублёў. Спецыялістам «Беларусбанка» ў выніку сваёй падлікаў удалося не перасягнуць гэты рубж. Па папярэдніх выніках атрымліваецца, што дзяржава завінавацілася сваім грамадзянам амаль 60 трыльёнаў рублёў. Пошукі крыніц фарміравання спецыяльнага дзяржаўнага фонду па кампенсацыі насельніцтва гэтага ўрону займаецца дэпартамент па рабоце з фізічнымі асобамі «Беларусбанка». Папершае, распрацоўшчыкам прапануецца выка-

рыстаць частку сродкаў ад прыватызаванай рэспубліканскай камунальнай уласнасці. Другой крыніцай, па словах дырэктара дэпартаменту Аляксандра Баркуна, можа стаць абавязковы рэзерв «Беларусбанка», разлічаны з агульнай колькасці сродкаў, якія прыцягнуты ва ўклады. «Беларусбанк» з'яўляецца дзяржаўным прадпрыемствам, а гэта значыць, што захаванасць укладаў насельніцтва ў ім гарантуецца дзяржавай. Таму абавязковы рэзерв, які цяпер проста ляжыць на захоўванні ў Нацбанку, лепш «прымусіць» зарабляць грошы на кампенсацыю. Неблагой крыніцай паўнення фонду можа стаць плата па рэштках сродкаў бюджэтных арганізацый на рахунках у «Беларусбанку».

Падобная практыка выкарыстання гэтых сродкаў паспяхова апрабавалася ў 1995 годзе для крыніцы жыцця. У якасці іншых спосабаў паўнення фонду могуць стаць добраахвотныя ўзносы і ахвяраванні ад розных суб'ектаў гаспадарства. Аднак пра гэты артыкул даходу гаварыць пакуль яшчэ рана. Бо для таго, каб рабіць стаўку на істотныя фінансавыя ўліванні ў гэтую галіну,

неабходна папярэдне падрыхтаваць механізм ільгот па падаткаабкладанні для «ахвяруючых» арганізацый. На папярэднім этапе спецыяльны дзяржфонд можа быць часова сфарміраваны пры дапамозе крэдытаў Нацыянальнага банка рэспублікі з умовай іх абавязковага вяртання.

Каб прагназіраваць час правядзення шырокамаштабнай кампенсацыі, трэба ўлічыць той факт, што ў гэтым годзе «Беларусбанк» будзе працягваць выплаты па ўкладах ветэранам Айчынай вайны. Але ўжо да пачатку наступнага года банк плануе цалкам разлічыцца з гэтай катэгорыяй грамадзян. А гэта значыць, што ўжо ў 1997 годзе, пры паспяховым фарміраванні дзяржфонду, «даўгі» будучы вяртацца і іншым слаям насельніцтва.

Трэба адзначыць, што ў вырашэнні пытання кампенсацыі ўрону нашы распрацоўшчыкі праграмы не пойдуць па шляху Расіі, дзе падставой для атрымання «кампенсацыйных» служыць узрост укладчыка. Кампенсацыйныя выплаты па рашэнню беларускага ўрада павінны мець пэўны адрасны напрамак. Гэта могуць

быць у першую чаргу ўдзёны ветэранаў, людзі якія кавалі перамогу над ворагам у час вайны ў тыле краіны, і іншыя сацыяльна неабароненыя грамадзяне.

Відавч, у кожным канкрэтным выпадку будучы разлічвацца рэальныя даходы людзей, і кампенсацыі будучы выдавацца найперш абсяг-доленым і найбольш пацярпеўшым ад інфляцыі і абсяцэння ўкладаў людзям.

Праграма выплат кампенсацый, распрацаваная «Беларусбанкам», на першы погляд выглядае зусім рэальнай і сацыяльна спра-вядлівай. Вось толькі... асноўная крыніца фонду — сродкі ад прыватызаванай рэспубліканскай камунальнай уласнасці могуць моцна сапсаваць настрой яе распрацоўшчыкам. Бо «вялікая» прыватызаваная, аднойчы прыпыніўшыся ў пачатку года, так і застаецца на пункце чакання, дагэтуль не атрымаўшы нармальнага развіцця.

Можа жорсткая ўвязка двух працэсаў ажы-віць, здавалася б, «загінуўшую» прыватызаваную? Сяргей КУРКАЧ.

ПАДПІСКА ПРАЦЯГВАЕЦЦА

Нагадваем вам, што працягваецца падпіска на IV квартал.

Падпісная цана «Звязды» на 1 месяц складае 13.600 рублёў, на 3 месяцы — 40.800 рублёў.

Памятайце: «Звязда» — гэта самая свежая і самая патрэбная інфармацыя.

УМОВЫ

конкурсу сярод паштальёнаў РА «Белпошта» па дасягненню найлепшых вынікаў падпіскі на газету «Звязда» на чацвёрты квартал 1996 г.

Зыходзячы з мэты далейшага пашырэння кола падпісчыкаў газеты «Звязда» і ў сувязі з 80-годдзем выхаду першага нумара, рэдакцыя стымулюе працу паштальёнаў у чацвёртым квартале 1996 года на наступных умовах:

Удзельнікамі конкурсу могуць быць як штатныя паштальёны паштовых аддзяленняў, так і няштатныя распаўсюджвальнікі газеты «Звязда», якія займаюцца падпіскай па дамоўленасці з поштай.

Удзельнікі конкурсу дасягаюць вынікаў дасягнутай падпіскі непасрэдна ў рэдакцыю на спецыяльным бланку, які змяшчае газета, ці на адвольным аркушы (але з абавязковым указаннем неабходных звестак).

Пасля падвядзення вынікаў конкурсу пераможцы ўзнагароджваюцца каштоўнымі прызамі і грашовымі прэміямі па наступных паказчыках:

- 1 месца — найбольшая колькасць падпісчыкаў, але не менш як 100
- 2 месца — найбольшая колькасць падпісчыкаў, але не менш як 80
- 3 месца — найбольшая колькасць падпісчыкаў, але не менш як 70

Трыццаць заахвочальных прэмій прысуджаюцца за лепшыя паказчыкі падпіскі, якія ідуць следам за трыма першымі пераможцамі.

ПРЫЗЫ ПЕРАМОЖЦАМ КОНКУРСУ ўСТАНОўЛЕННЫ НАСТУПНЫЯ:

- 1 месца — мотаблок вытворчасці МТЗ
- 2 месца — каляровы тэлевізар
- 3 месца — пральная машына

У трыццаць заахвочальных прэмій будучы ўключаны іншыя тавары народнага ўжытку: гадзіннікі, прасы, фены і г. д.

УДЗЕЛЬНІК КОНКУРСУ

сярод паштальёнаў РА «Белпошта» па дасягненню найлепшых вынікаў падпіскі на газету «Звязда»

Прозвішча, імя і імя па бацьку	Пашпарт (№, дзе і калі выдадзены), а таксама дакладны паштовы адрас	Районы, вулкі сувязі, паштовы аддзяленне	Колькасць падпісчыкаў	Прозвішча, падпіс паштальёна паштовага аддзялення і пачатка

ПРАўДА, я такой мэты і не стаўлю. Толькі асэнсавана, больш нічога. Вызначыць месца. Зарыентавацца адносна яго ў прасторы і часе. Паспрабаваць зразумець, кім ён быў — артыстам, паэтам, музыкантам ці ўсё ж нечым большым.

Ва ўсякім разе, сёмым і апошнім «чыстым» Высоцкі выбраны не проста так. Скажам так, лагічнае завяршэнне савецкай эпохі, стагоддзя і майго цыкла, як я разумею, крыху непрывычнага для газеты.

Саме дзіўнае, да яго смерці песнямі Высоцкага я не вельмі цікавіўся. Мне тады захаплялі высокі класічныя ўзоры. Высоцкі здаваўся заніжаным стылем, нечым гэткім забаронна-блатным, андэграўндным. Ведаць карысна, але...

Калі паэзія, думалася, то — Вазнясенскі, на крайні выпадак Еўтушэнка; калі музыка, то — рок-н-рол у класічным заходнім выкананні. Да Высоцкага было такое снабісцкае стаўленне. Як я разумею, не толькі ў мяне.

Высоцкі неаднойчы прапаноўваў свае вершы таму ж Вазнясенскаму. Мэтр хваляў, нешта абяцаў, але пры жыцці Высоцкага ніводнага зборніка яго паэзіі так і не з'явілася. Мэтра можна зразумець: хто хоча проста так пусіць у сваю зграю чужыню? Толькі вар'ят. А ніхто з іх вар'ятам не быў. Гэта былі вельмі цярпелівыя і практычныя людзі.

У сувязі з гэтым прасценкі выпадак. Аднойчы, расказвала жонка Вазнясенскага, муж сядзеў голя на верандзе. Спытала: ты што? Аказваецца, павінны прыехаць заходнія карэспандэнты, тут Вазнясенскі выскачыць голя і пачне купацца ў снезе. Такі рускі мядзведзь.

Не мог з імі быць Высоцкі. Нельга сказаць, што ён не прагнуў славы — любы нармальны творчы чалавек аб ёй думае — але пайсці на такі танны трук ён бы не змог.

Я чамусьці ў гэтым упэўнены.

Мне здаецца, Высоцкага так да канца ніхто і не зразумеў. Нават бліжэйшыя сябры. І тым больш родныя: агульнавядома, што з імі ў яго былі напружаныя адносіны, выключачы, бадай, толькі другую жонку бацькі.

Між іншым, гэта абавязковая ўмова для кожнага таленавітага чалавека — заставацца заўсёды не да канца зразумелым. Інакш перад намі не больш чым умелы імітатар. Такіх хапае.

Ён, верагодна, і сам сябе не да канца зразумеў. І гэта яму менш за ўсё патрабавалася. Калі б гэта было так, то Высоцкага не было б зусім. Доля вар'яцтва, высокай шызафрэнніі неабходна.

Большасць уяўляе Высоцкага гераічнай фігурай з эпасу. Думаю, гэта так і ёсць. Але тут не ўся праўда. Ён быў, апроча ўсяго іншага, проста чалавекам.

Напрыклад, яму хацелася прызнання. Сапраўды народная слава была, ён гэта ведаў. Але яму хацелася прызнання афіцыйнага. Звання заслужанага артыста (са спісаў на прадстаўленне яго прозвішча выкрэслівалі заўсёды першым), тыражоў пласцінак (пры жыцці ўдалося выпусціць некалькі мільёнаў), кніжак, публікацый у «тоўстых» часопісах і г. д. Адным словам, яму хацелася трапіць у гэту абойму. І ёсць шмат сведчанняў, як ён з-за гэтага перажываў. Тут ён быў плошч ад плошч свайго грамадства.

Бывала, ездзіў на залатыя прыскі з «левымі» канцэртамі. Там яго засыпалі грашыма барадатыя старцы. А што яму заставаўся рабіць? Стаўка артыста была жабрацкая, а на «левымі» канцэрце яму плацілі 200 рублёў. Між тым, ён быў Высоцкім, і яму трэба было мець «выгляд» — імідж, па-

сучаснаму.

Марына Уладзі расказвае, як Высоцкага трэсла, калі яны ўпершыню перасякалі мяжу краіны ў Брэсце. Памежнік раптам папрасіў пачакаць і пайшоў у дзяжурку. Уладзі нават фізічна адчула, як напружыўся Высоцкі: яму здалося — не выпускаць. Але з дзяжуркі выскачыла шмат народу і сталі прасіць у Высоцкага ... аўтографы.

Думаю, ён разумеў, што маштаб яго асобі не ўмяшчаецца ў межы адной краіны — яму хацелася прызнання і сусветнага. Тая ж Уладзі піша пра тое, як ён спяваў на пры-

ліваці так званай лагернай мадэлі сацыялізму. Ва ўсякім разе, паралелі можна было лёгка правесці. Хто хацеў — бачыў.

Сапраўды так: «Нам не дано прадугадваць, як слова наше отзовется...»

Для мяне ключ да расшыфравкі знайшоўся ў прыпева да адной з песень: «Спасібо нашаму савецкаму народу за хлеб і волю, і за свабоду...»

Ці можна ўявіць Высоцкага сівым супакоеным мэтрам? Немагчыма. Проста не ўяўляецца. Вобраз створаны адпаведна ро-

СЕМ ЧЫСТЫХ

УЛАДЗІМІР ВЫСОЦКІ

Мне падабаюцца складаныя, амаль што невырашальныя задачы. Пісаць пра Высоцкага — гэта якраз такая задача. Пасля ўсяго, што пра яго ўжо напісана, сказана, знята, — нічога новага не дадавіш.

ёме ў Галівудзе. І як яго слухалі сусветна вядомыя «зоркі». Высоцкі, уласна, быў адным з іх. Але — непрызнаны. Што прыгнятала.

Першы раз на магілу Высоцкага я трапіў неўдзё ў 1983 годзе. Стаяла некалькі дзесятак людзей, на зямлі гарэлі свечкі, магнітафон спяваў яго голасам. Запомнілася дзяўчына, што стала на калені і, здаецца, малілася на яго помнік. Сама магіла была завалена кветкамі. Падумалася: вось робяць ідала.

На выхадзе з Ваганькаўскіх могілак гандлявалі яго касетами, фотапартрэтамі. Як гаворыцца, жывым — жывое. Можа, гэта і дрэнна, але людзі такія, як ёсць. Быў Высоцкі, застаўся вобраз, ён як бы належыць усім. Але кожны разумее яго ў меру сваёй разбішчанасці. Я не думаю, што шматлікія «сябры», якія потым распіналіся аб ім на кожным вузлу, якія плялі тое, чаго не ведалі і ведаць не маглі, — рабілі лепш, чым гандляры партрэтамі. Ва ўсякім разе, апошняя не хавалі сваёй мэты — зарабіць. Гэта хоць сумленна.

А Высоцкі, ён жа з магілы не ўстане, значыць, можна гаварыць, што заўгодна — у суд не пададуць.

Яго «блатны» цыкл мне ўдалося праслухаць параўнальна нядаўна. Думаю, калі б паслухаў раней, то зразумеў бы яго як разумела большасць. Інакш кажучы, як проста блатныя песні. Зараз гэта так не здаецца.

Трэба ўлічыць, што песні пісаліся на пачатку 60-х. Якраз тады надрукавалі «Адзін дзень Івана Дзянісавіча». Хрушчоўская «адліга» была на зыходзе, але яшчэ не скончылася. Такі быў гістарычны антураж.

І мне вельмі моцна здаецца, што сваімі «блатнымі» песнямі Высоцкі хацеў сказаць значна больш таго, што ляжала на паверхні. Ён як бы зашыфраваў больш глыбокі сэнс за знаёмымі персанажамі, да якіх прэтанзіі не было: бандытамі, зладззеямі, грабжнікамі. Можа, ён і сам не ставіў сабе такой задачы, але за ўсім гэтым ясна бачылася нешта большае — напрыклад, асаб-

лі. Яе трэба сыграць да канца. Інакш не будзе цэласнага ўражання. Вобраз разбурыцца. Легенда, міф не ўзнікнуць.

Ён стаў заложнікам свайго вобраза. І мне здаецца, разумеў гэта лепш, чым хто іншы. Адным словам, у канцы магла быць толькі ранняя і трагічная смерць. Нават не разумеў, а больш адчуваў. Бо ўжо пры жыцці не належаў сабе.

Ветэраны лічылі, што ён ваяваў, зладзеі — што сядзеў, шахцёры — што здабываў вугалёк, альпіністы — што быў адным з іх, лётчыкі цвёрда верылі, што лятаў, і г. д. Ён быў усім свой. І тут яго асноўнае, корань усяго.

Высоцкі быў артыстам, музыкантам, паэтам. І не быў імі. Калі пачаць аналізаваць нешта адно, то атрымаецца, што былі паз-ты лепшыя за яго, музыканты таксама, як, зрэшты, і артысты. Але яму ўдалося ўсё гэта спалучыць у адно для таго, каб адыграць толькі сваю ролю. Больш ні ў кога такой не было.

Некаторыя ставілі яго на адну дошку з Пушкіным, Лермантавым. Гэта, вядома, прафанацыя. У іх былі розныя задачы, калі можна так сказаць. Пушкіна называюць «сонцам рускай паэзіі». Высоцкага можна назваць «крыкам рускай душы». Адно, што іх яднае — абсалютнае веданне гэтай самай рускай душы і прадвызначаная легендарнасць. Далучым, уявіце, што Пушкін забівае на дуэлі Дантэса. Быў бы ён пасля гэтага Пушкіным? Забойца не можа быць гордасцю нацыю...

Адрозненне: Высоцкі меў дуэль з сістэмай. З загадкай прадвызначаным зыходам. Міхал Барышнікаў расказваў, што Высоцкі павёў яго ў Ленінградзе на Чорную рэчку (месца дуэлі Пушкіна) і сказаў:

— Вось адсюль усё пачалося...

Міхал Шэмякін: «У апошнія два гады пастаянна гаварылі аб смерці. Я не ведаю, які ён быў у Расіі, але ў Францыі Валодзя быў вельмі дрэнны. Я проста ўгавораў яго не паміраць».

Ён некалькі разоў спрабаваў скончыць жыццё самагубствам. Часткова гэта было з-за ўсім вядомай хваробы. Але, думаю, справа не толькі ў гэтым. Старажытны, на-

прыклад, лічылі, што магчымасць самагубства — пры невыносных умовах жыцця — умова чалавечай свабоды.

Гегель: толькі чалавек, які здольны рызыкаваць сваім жыццём, можа ў поўнай меры лічыцца асобай. Думаю, ні ў кога няма сумненняў, што Высоцкі асобай быў.

Вакол кожнага знакамітага чалавека, вельміні — мора захаплення, але і мора бруду. Тут усё пытанне ў тым, каб не трапіць у палон дробязнай інфармацыі, якая можа растлумачыць нейкі прыватны момант у характары, але — не ўсё.

Апошнія гады жыцця Высоцкага былі марудным самазнiшчэннем. Ён «сеў на іголку». Гэта апрача гаралкі. Ёсць сведчанні яго сяброў. Дарэчы, яны дагаварыліся нікому і ніколі не гаварыць аб наркатыках. Упершыню аб гэтым напісала Марына Уладзі, і напісала тактоўна і стрымана.

Высоцкі неаднойчы спрабаваў лячыцца. Але ўжо трапіў не толькі ў псіхічную, але і ў фізічную залежнасць. Я думаю, была таксама яшчэ адна залежнасць — сацыяльная. Можа быць, самая небяспечная.

Успамінае Міхал Шэмякін: «Падзеі ў Афганістане ўзрушылі яго. Ён з болей гаварыў, як яго ўзрушыла фатаграфія дзяўчынкі, абпаленай савецкім напалмам. Ён закрыў твар рукамі, ён амаль крычаў:

— Я не магу пасля гэтага жыць там! Не магу больш!»

Ён не мог. Іншыя маглі. І жылі, і нават пісалі пра нейкі інтэрнацыянальны абавязак.

Пры гэтым ён быў самым сапраўдным патрыётам. У лепшым сэнсе гэтага слова. І тут атрымлівалася несупадзенне ўяўленняў пра радзіму і тое, што ад яе імя рабілася не толькі ў Афганістане. Цікава, як бы ён паставіўся да Чачні?

Высоцкі мог некалькі разоў застацца за мяжой. Стаць дысідэнтам. Чаму гэтага не адбылося? Урэшце, яго жонка была грамадзянкай Францыі, можна было проста ажыццявіць яднанне сям'і.

Але, відаць, адказ на гэта пытанне будзе самым простым: у іншым асяроддзі Высоцкі існаваць не мог. Марына Уладзі некалі сказала: «Ён быў мужык». Ёсць фатаграфія, дзе Высоцкі зняты з ёю, барадаты. Тыповы рускі мужык, проста самы тыповы.

Таму ён быў павінен кожны раз вяртацца на радзіму. Як не мог Пушкін адмовіцца ад дуэлі, так Высоцкі не мог адмовіцца ад радзімы — абрабаванай, эвалтаванай, жабрацкай, п'янай — свайго радзімы.

Ён быў часткай яе і яе легендай. Ён выкрычаў яе немы крык. І выйсе для яго было адно — ісці да канца. А бруд... Каму гэта трэба, тыя знойдуць яго. Безумоўна.

Праўда, час усё працэдзіць. Бруд застаецца на дне, зверху будзе чыстая вада. У яе, як у люстэрка, можна глядзець...

Идет охота на волков. Идет охота!

На серых хищников — матерых и щенков. Кричат загонщики, и лают псы до рвоты. Кровь на снегу и пятна красные флажков.

Я из повиновения вышел

За флажки — жажда жизни сильней!

Только сяди я радостно слышал

Удивленные крики людей.

Рвусь из сил и из всех сухожилий,

Но сегодня не так, как вчера!

Обложили меня! Обложили!

Но остались ни с чем егеря!

Як гэта моцна перасякаецца з пушкінскім:

... На свете счастья нет, но есть покой и воля. Давно мечтается завидная мне доля — Давно, усталый раб, замыслил я побег В обитель дальнюю трудов и чистых нег...

Сяргей ШАЙЦОУ.

КРЫК ДУШЫ

КАСМЕТЫЧНЫМ РАМОНТАМ НЕ АБЫДЗЕШСЯ

Паважаная рэдакцыя!

Напярэдадні новага навучальнага года звяртаюцца да вас бацькі дзяцей, якія наведваюць Княгінінскую сярэднюю (!) школу Мядзельскага раёна. Школа знаходзіцца ў аварыйным стане. Разбураецца не толькі знутры, але і звонку.

Кожны раз, адпраўляючы дзяцей на заняткі, мы перажываем, каб толькі што-небудзь не здарылася. Бо на галовы са столі падае тынкоўка. Падлога павыбіваная, здаецца, зараз праломіцца. А зімой, з-за няспраўнасці пачынога ацяплення і няхваткі паліва ў класах жahlівы холад.

Настаўнікі сваімі сіламі дзе падклеяць столы, дзе паставяць падпору. Але ж гэта не выйсце. Трэба біць ва ўсе званы — аб закрыцці ці капітальным рамоне, калі ён магчымы.

А былі ж дзве спробы будаўніцтва новай школы. Увосень мінулага года будаўніцтва аднавілася. Мы вельмі радаваліся. Нават па рэспубліканскім радыё расказалі пра будаў-

ніцтва школы ў вёсцы Княгінін. Будова працягвалася да зімы. У сувязі з вялікімі снягамі яе замарозілі да вясны. А што вясной? Вясной ужо не было грошай на будаўніцтва, яны выпарыліся, ці што? Навошта трэба было пачынаць, ведаючы, што грошай хопіць толькі на закладку фундаменту? Лепш бы пусцілі іх на рамонт школы.

У раённай газеце «Нарачанская зара» за 20 ліпеня быў апублікаваны артыкул аб падрыхтоўцы школ раёна да новага навучальнага года. Было паведамлена, у якіх школах трэба правесці рамонт ацяплення, водазабеспячэння і г. д. А пра Княгінінскую школу — ні слова. Дык што, там усё ў парадку?

Бацькі (ўсяго 26 подпісаў).

РЭХА ПУБЛІКАЦЫІ

ХОЧАШ ЗАМЕРЗНУЦЬ — ПРЫВАТЫЗУЙ ЖЫЛЛЁ

Паважаная рэдакцыя,

дзякую вам за тую дапамогу, якую вы спрабавалі мне аказаць, надрукаваўшы мой ліст. «Горкі прысмак прыватызацыі» («Звязда» ад 29 лютага). На жаль, справа аказалася куды больш складанай, чым мы сабе ўяўлялі

Нагадаю. Два гады таму мы з суседзямі прыватызавалі трохкватэрны дом. Але ў студзені сёлетняга года нам паведамілі, што за ацяпленне трэба плаціць па сабекошту — інакш нас адключыць ад цэласеткі. Мы вельмі абураліся: чаму павінны плаціць у 10 разоў болей, чым жыхары прыватызаваных кватэр у шматпавярховых дамах? Напісалі ў гарвыканком, прасілі дапамогі ў вас. Звярнуліся нават у пракуратуру (гэта яшчэ адна асобная гісторыя). Але ўся справа ў тым, што паста-нова аб кампенсацыі розніцы паміж рэальным коштам цэплаэнергіі і той сумай, якую ўносяць грамадзяне, на нас не распаўсюджваецца. Прыватызаваўшы свае кватэры, мы перайшлі ў разрад асабістых домаўладальнікаў, а для такіх асоб кампенсацыя не прадуг-

гледжана.

Бегачы па розных інстанцыях, мы даведаліся, што такіх небаракаў, як мы, няма. Заявы ад іх ляжаць і ў гарвыканкоме, і ў пракуратуры. Такім чынам гэта бяда не адной, а многіх сем'яў.

Нядаўна ў час «прамой лініі» я размаўляла з Сямёнам Шарэцкім. Вysłухаўшы, ён прапанаваў напісаць ліст. Вельмі прашу вас, надрукуйце яго ў газеце. Набліжаецца восень, і вялікая колькасць людзей стаіць перад праблемай: як перажыць зіму, калі кватэра не будзе ацяпляцца?

З павагай

Святлана КЕДРЫК,
інжынер.

г. Жлобін.

Георгій ТАРАЗЕВІЧ:

«РАЗМОВЫ АБ САПЁРНЫХ ЛАПАТКАХ У ТЫЛІСІ — ПРЫНАМСІ, ХЛУСНЯ»

Тбілісі, 1989-ы, ноч з 8 на 9 красавіка. Чорная старонка ў біяграфіі яшчэ адзінай савецкай арміі, белая пляма ў нашай недалёкай, але ўжо гісторыі. Падзеі, якія зноў аказаліся ў эпіцэнтры ўвагі ў сувязі з прызначэннем міністрам абароны Расіі генерал-палкоўніка Ігара Радзіванава. Таго самага, якому было даручана ўзначаліць аперацыю па рэзгону тбіліскага мітынгу, таго самага, якога потым у Грузіі называць бязлітасным словам «кат».

Зрэшты, на гэты конт у Георгія Таразевіча — іншы пункт гледжання. Нагадаем: у свой час Георгій Станіслававіч займаўся расследаваннем гэтай справы ў якасці кіраўніка спецыяльнай камісіі ЦК КПСС.

— Вытокі трагедыі 9 красавіка ў Тбілісі — дзе яны?

— Палітычная абстаноўка ў Грузіі пачала ўскладняцца ў канцы 1988 г., калі ў рэспубліцы прайшлі шматтысячныя мітынгі, на якіх упершыню быў вылучаны лозунг: палітычны, эканамічны і культурны суверэнітэт. Страсці ўзяліся толькі пасля тэлезвароту да грузінскага народа М. Гарбачова. Але ненадоўга. З лютлага 1989 г. хваля мітынгаў аднавілася з новай сілай. Штуршком стаў падпісаны кіраўніцтвам аўтаноміі так званы «Абхазскі ліст», у якім абгортвалася ідэя прадастаўлення Абхазіі статусу саюзнай рэспублікі. Не варта казаць лішніх слоў пра тое, як на гэта адраагавалі ў Тбілісі. Масла ў агонь падліў ініцыятыў у пасёлку Леселідзе, дзе 1 красавіка абхазцы зрабілі напад на ўдзельнікаў мітынгу грузінскай нацыянальнасці.

У адказ з 4 красавіка пачаліся бесперапынныя несанкцыянаваныя мітынгі і дэманстрацыі ў Тбілісі. Не дапамагла нават тэрміновыя змена кіраўніцтва Абхазскай АССР: месца антыабхазскіх настрояў занялі шчыра антысаюзныя, антырускія: маўляў, Масква свядома распявае міжнародна-варожасць у Грузіі. Як вынік, з'явіліся патрабаванні выхаду рэспублікі з саставу СССР і стварэння часовага ўрада.

— Ужыванне сілавых метадаў у такіх варунках было абавязковым?

— Складанае пытанне. Справа ў тым, што лідэры апазіцыі прынышчалі адмовіліся ад якіх-небудзь перамоў з ЦК Кампартыі Грузіі і ўрадам. Разам з тым не пайшлі на кантакт з плошчай і кіраўніцтва рэспублікі. Дастаткова сказаць, што напярэдадні трагічнай ночы да мітынгуючых выйшаў толькі адзін чалавек — патрыярх Грузінскай праваслаўнай царквы Ілія II.

Што датычыць рашэння аб ужыванні сілы, у мяне на гэты конт толькі адна версія. Калі ўвечары 7 красавіка вярнуўся з замежнай паездкі Гарбачоў, яму адрозна далажылі сітуацыю ў Грузіі. Тут жа ў Тбілісі былі накіраваны сакратар ЦК КПСС Разумоўскі і міністр замежных спраў Шэварднадзе. Аднак першы сакратар ЦК КПГ Паціяшвілі па тэлефоне адолее пераканаць, што абстаноўка нармалізуецца.

— Па просьбе кіраўніцтва Грузіі армія неаднаразова прыцягвалася да аховы ЦК і Дома ўрада і дагэтуль.

Напрыклад, войскі знаходзіліся ўнутры стражніцкага аб'ектаў горада з 12 па 20 лістапада 1988-га, 25 лютага і 2 красавіка 1989 г. Матываваліся такія просьбы тым, што падчас мітынгу і дэманстрацый (а яны, як правіла, былі несанкцыянаванымі) улады губляюць кантроль за сітуацыяй, а міліцыя прадухіліць магчымыя наступствы няздольная. Паступова выкарыстанне арміі стала звычайнай.

Пазней некаторыя кіраўнікі рэспублікі гэта адмаўлялі, але факт заставацца фактам: рашэнне аб аперацыі па ачышчэнні плошчы перад Домам урада прымаўся на бюро ЦК КПГ. Удзел у ёй павінны былі прыняць больш за дзве тысячы салдат унутраных войскаў на чале з генералам Яфімавым.

Той жа пастановай агульнае кіраўніцтва аперацыі было ўскладзена на камандуючага Закаўказскай ваеннай акругай генерал-палкоўніка Радзіванава.

— У такім разе не зусім зразумелая пазіцыя самога генерала: чаму Радзіванаў згадзіўся?

— Гэта была яго памылка. Але не варта скідаць з рахункаў, што ў той час у Тбілісі знаходзіўся першы намеснік міністра абароны СССР Кочатаў, які, безумоўна, паўплываў на канчатковае рашэнне. Да таго ж, калі шчыра, гэта сёння мы можам разважаць аб нейкай альтэрнатыве: удзел у аперацыі альбо адстаўка. Тады выбару па сутнасці не было, бо практычна адставак савецкай армія не ведала.

Між іншым, можна казаць яшчэ аб адной памылцы Радзіванава ў Тбілісі — калі ён, падчас ужо самой аперацыі, даў згоду на ўвядзенне парашутна-дэсантнай роты ў колькасці 50 чалавек на падмогу ўнутраным войскам. Армія павінна была заставацца ў баку.

— Вынікі ночы з 8-га на 9 красавіка вядомыя: 16 удзельнікаў мітынгу загінулі на плошчы, яшчэ трое — у шпіталі. Сотні рознай ступені цяжкасці траўмаў і атручванняў... Што адбылося перад Домам урада ў сапраўднасці? Ёсць даволі распаўсюджаная версія, што людзей жорстка збівалі сапёрных лапатак...

— Як былі старшыня камісіі, заўсёды сцвярджаў і буду сцвярджаць: прыкметаў таго, што людзі загінулі ад ран, нанесеных сапёрнымі лапатак, не было. Гэта пацвердзілі медыцынскія эксперты, у тым ліку грузінскія. Ужо казаў, што Радзіванаў даў згоду на ўвядзенне парашутна-дэсантнай роты, але сапёры, маючы

— Як былі старшыня камісіі, заўсёды сцвярджаў і буду сцвярджаць: прыкметаў таго, што людзі загінулі ад ран, нанесеных сапёрнымі лапатак, не было. Гэта пацвердзілі медыцынскія эксперты, у тым ліку грузінскія. Ужо казаў, што Радзіванаў даў згоду на ўвядзенне парашутна-дэсантнай роты, але сапёры, маючы

— Тады як атрымалася, што менавіта на гэты час было ўскладзена правядзенне апера-

цыі па выцясненню мітынгуючых, і чаму, у рэшце рэшт, яе ўзначаліў генерал-палкоўнік Радзіванаў?

— Па просьбе кіраўніцтва Грузіі армія неаднаразова прыцягвалася да аховы ЦК і Дома ўрада і дагэтуль. Напрыклад, войскі знаходзіліся ўнутры стражніцкага аб'ектаў горада з 12 па 20 лістапада 1988-га, 25 лютага і 2 красавіка 1989 г. Матываваліся такія просьбы тым, што падчас мітынгу і дэманстрацый (а яны, як правіла, былі несанкцыянаванымі) улады губляюць кантроль за сітуацыяй, а міліцыя прадухіліць магчымыя наступствы няздольная. Паступова выкарыстанне арміі стала звычайнай.

Пазней некаторыя кіраўнікі рэспублікі гэта адмаўлялі, але факт заставацца фактам: рашэнне аб аперацыі па ачышчэнні плошчы перад Домам урада прымаўся на бюро ЦК КПГ. Удзел у ёй павінны былі прыняць больш за дзве тысячы салдат унутраных войскаў на чале з генералам Яфімавым.

Той жа пастановай агульнае кіраўніцтва аперацыі было ўскладзена на камандуючага Закаўказскай ваеннай акругай генерал-палкоўніка Радзіванава.

— У такім разе не зусім зразумелая пазіцыя самога генерала: чаму Радзіванаў згадзіўся?

— Гэта была яго памылка. Але не варта скідаць з рахункаў, што ў той час у Тбілісі знаходзіўся першы намеснік міністра абароны СССР Кочатаў, які, безумоўна, паўплываў на канчатковае рашэнне. Да таго ж, калі шчыра, гэта сёння мы можам разважаць аб нейкай альтэрнатыве: удзел у аперацыі альбо адстаўка. Тады выбару па сутнасці не было, бо практычна адставак савецкай армія не ведала.

Між іншым, можна казаць яшчэ аб адной памылцы Радзіванава ў Тбілісі — калі ён, падчас ужо самой аперацыі, даў згоду на ўвядзенне парашутна-дэсантнай роты ў колькасці 50 чалавек на падмогу ўнутраным войскам. Армія павінна была заставацца ў баку.

— Вынікі ночы з 8-га на 9 красавіка вядомыя: 16 удзельнікаў мітынгу загінулі на плошчы, яшчэ трое — у шпіталі. Сотні рознай ступені цяжкасці траўмаў і атручванняў... Што адбылося перад Домам урада ў сапраўднасці? Ёсць даволі распаўсюджаная версія, што людзей жорстка збівалі сапёрных лапатак...

— Як былі старшыня камісіі, заўсёды сцвярджаў і буду сцвярджаць: прыкметаў таго, што людзі загінулі ад ран, нанесеных сапёрнымі лапатак, не было. Гэта пацвердзілі медыцынскія эксперты, у тым ліку грузінскія. Ужо казаў, што Радзіванаў даў згоду на ўвядзенне парашутна-дэсантнай роты, але сапёры, маючы

— Тады як атрымалася, што менавіта на гэты час было ўскладзена правядзенне апера-

цыі па выцясненню мітынгуючых, і чаму, у рэшце рэшт, яе ўзначаліў генерал-палкоўнік Радзіванаў?

— Па просьбе кіраўніцтва Грузіі армія неаднаразова прыцягвалася да аховы ЦК і Дома ўрада і дагэтуль. Напрыклад, войскі знаходзіліся ўнутры стражніцкага аб'ектаў горада з 12 па 20 лістапада 1988-га, 25 лютага і 2 красавіка 1989 г. Матываваліся такія просьбы тым, што падчас мітынгу і дэманстрацый (а яны, як правіла, былі несанкцыянаванымі) улады губляюць кантроль за сітуацыяй, а міліцыя прадухіліць магчымыя наступствы няздольная. Паступова выкарыстанне арміі стала звычайнай.

Пазней некаторыя кіраўнікі рэспублікі гэта адмаўлялі, але факт заставацца фактам: рашэнне аб аперацыі па ачышчэнні плошчы перад Домам урада прымаўся на бюро ЦК КПГ. Удзел у ёй павінны былі прыняць больш за дзве тысячы салдат унутраных войскаў на чале з генералам Яфімавым.

Той жа пастановай агульнае кіраўніцтва аперацыі было ўскладзена на камандуючага Закаўказскай ваеннай акругай генерал-палкоўніка Радзіванава.

— У такім разе не зусім зразумелая пазіцыя самога генерала: чаму Радзіванаў згадзіўся?

— Гэта была яго памылка. Але не варта скідаць з рахункаў, што ў той час у Тбілісі знаходзіўся першы намеснік міністра абароны СССР Кочатаў, які, безумоўна, паўплываў на канчатковае рашэнне. Да таго ж, калі шчыра, гэта сёння мы можам разважаць аб нейкай альтэрнатыве: удзел у аперацыі альбо адстаўка. Тады выбару па сутнасці не было, бо практычна адставак савецкай армія не ведала.

Між іншым, можна казаць яшчэ аб адной памылцы Радзіванава ў Тбілісі — калі ён, падчас ужо самой аперацыі, даў згоду на ўвядзенне парашутна-дэсантнай роты ў колькасці 50 чалавек на падмогу ўнутраным войскам. Армія павінна была заставацца ў баку.

— Вынікі ночы з 8-га на 9 красавіка вядомыя: 16 удзельнікаў мітынгу загінулі на плошчы, яшчэ трое — у шпіталі. Сотні рознай ступені цяжкасці траўмаў і атручванняў... Што адбылося перад Домам урада ў сапраўднасці? Ёсць даволі распаўсюджаная версія, што людзей жорстка збівалі сапёрных лапатак...

— Як былі старшыня камісіі, заўсёды сцвярджаў і буду сцвярджаць: прыкметаў таго, што людзі загінулі ад ран, нанесеных сапёрнымі лапатак, не было. Гэта пацвердзілі медыцынскія эксперты, у тым ліку грузінскія. Ужо казаў, што Радзіванаў даў згоду на ўвядзенне парашутна-дэсантнай роты, але сапёры, маючы

— Тады як атрымалася, што менавіта на гэты час было ўскладзена правядзенне апера-

цыі па выцясненню мітынгуючых, і чаму, у рэшце рэшт, яе ўзначаліў генерал-палкоўнік Радзіванаў?

ЧАМУ МАСКВА БУДУЕ ШМАТ ЖЫЛЛЯ?

Маскве сапраўды ёсць што паказаць. Яна — пакуль што адзіны не толькі ў Расіі, але і ў СНД горад, дзе жыллёвае будаўніцтва вядзецца шырокамаштабна, з улікам новых патрабаванняў. На бірае тэмпы рэканструкцыі ўсёй гарадской гаспадаркі, камунікацый. Гэта робіцца па ўмовах, калі бюджэтныя сродкі катастрофічна не хапае. Дзе ж масквынцы бяруць сродкі?

Поспех забяспечаны дзякуючы шырокаму супрацоўніцтву гарадскіх уладаў з камерцыйнымі структурамі. У Маскве знайшлі, чым прывабіць іх. Камерсанты вядуць рэканструкцыю цэнтра, будаўніцтва новага жылля і рамонт старых будынкаў. Напрыклад, адміністрацыя Цэнтральнай акругі заключыла з камерцыйнымі фірмамі больш за 700 інвестыцыйных праектаў. Урад сталіцы прадастаўляе інвестарам, якія своечасова і якасна выконваюць абавязальствы па кантракту, шэраг падатковых ільгот. Апрача таго, сёлета, як і раней, ім перадаецца ў поўную ўласнасць да 80 працэнтаў пабудаваных або рэканструяваных плошчаў. Толькі за апошні час у цэнтры Масквы праведзена рэканструкцыя некалькіх дзесяткаў архітэктурных помнікаў. Матэрыяльна зацікаўлены і фірмы, якія вядуць будаўніцтва і рамонт інжынерных сетак гарадской гаспадаркі, сталінных вуліц і плошчаў.

Леанід ФАДЗЕЕЎ.

ЗАХОДНЯЯ ЕЎРОПА ЗАКЛАПОЧАНА КАНТРАБАНДНЫМ УВОЗАМ ЖАНЧЫН

Гандаль «жывым таварам» — адзін з найбольш выгадных відаў злачынага бізнесу. І праўнаўча даволі бяспечны. Бо крывадушны адказнасць за кантрабанду дзяўчат і маладых жанчын у бардэлі Заходняй Еўропы значна меншая, чым за незаконны гандаль наркотыкамі і зброяй.

Раней кадры ў публічныя дамы паставляліся ў асноўным з бедных краін Азіі, Афрыкі, Лацінскай Амерыкі. Але пасля развалу СССР і знікнення «железнай заслоны» прыкметна ўзрастае плынь белых жанчын з Усходняй Еўропы, Расіі, іншых краін СНД. Сёння колькасць «кантрабандных» жанчын у краінах Еўрапейскага саюза ўжо пераваліла за паўмільёна.

Падобнае нашэсце прастытутаў выклікае зразумелую трывогу ўладаў і грамадскасці. Еўрапейская Камісія нават была вымушана сёлета правесці прадстаўнічую міжнародную канферэнцыю «Кантрабандны экспарт жанчын», у якой удзельнічалі прадстаўнікі краін ЕС, дзяржаў Цэнтральнай і Усходняй Еўропы, ЗША і Канады. Адна з галоўных мэтай канферэнцыі — стварыць перадумовы для пільнага супрацоўніцтва паміж Усходам і Захадам у вырашэнні гэтай праблемы. Удзельнікі канферэнцыі прапанавалі аказаць дапамогу жанчынам-ахвярам, а не абмяжоўваць толькі іх прымушовай адпраўкай за межы краіны затрымання. Гучалі іншыя ідэі і прапановы.

Тым часам гандаль «жывым таварам» працягвае панаваць багатае злачынага свету. Згодна з данымі паліцыі Берліна, іншаземка ў публічным доме за змену зарабляе 500 нямецкіх марак, з якіх толькі 20 марак застаюцца ў яе. А за дастаўку ў бардэль адной дзяўчыны пастаўшчыку плацяць у сярэднім 700 долараў. Таму не выпадкова ў Германіі 75 працэнтаў прастытутаў — іншаземкі, у Мільне — 80 працэнтаў, у Вене — аж 90 працэнтаў.

Рынак «жывога тавару» жорстка кантралюецца міжнароднымі злачыннымі групамі. У іх усё большую ролю адыгрываюць выхадцы з рэспублік былога СССР. Так, напрыклад, шліх кантрабанды жанчын у Польшчы і Германіі знаходзіцца над пільнымі вокамі расійскай мафіі, Венгрыі і Аўстрыі — украінскай, Італіі — расійскай і албанскіх злачынных групавых.

(Па матэрыялах бюлетэню інфармацыі ЕС).

ПЕЛЕНТ-НАВІНЫ

У ГРОЗНЫМ ПАЧАЛІ РАБОТУ СУМЕСНЫЯ КАМЕНДАТУРЫ

Аляксандр Лебедзь лічыць, што далейшыя затрымкі ў палітычных перамовах з чачэнскім супраціўленнем могуць прывесці ад зрыву ўжо дасягнутых ваенных пагадненняў. Сакратар Савета Бяспекі таксама заявіў, што спадзяецца на адказ расійскага прэзідэнта наконт плана ўрэгулявання ў Чачні, які ў аўторак быў перададзены ў пісьмовым выглядзе. Лебедзь мае намер у чацвер або пятніцу вылезці ў Чачню для працягу перамоў. Барыс Ельцын зараз працягвае свой адпачынак у падмаскоўнай рэзідэнцыі. На сваёй учарашняй сустрэчы камандуючы расійскай групоўкай у Чачні Ціхаміраў і начальнік штаба чачэнскіх сіл Масхадаў павінны былі абмеркаваць парадок дзеянняў сумесных камандатур у Грозным, якія пачалі работу ўчора ўвечары. У сярэдзі Грознага павінны былі быць выведзены каля дзвюх тысяч расійскіх вайскоўцаў. Згодна з апошняй дамоўленасцю, адначасова два раёны Грознага вымушаны былі пакінуць атрады чачэнскага супраціўлення. Працягваецца вывад расійскіх падраздзяленняў з Шатойскага раёна.

АМЕРЫКАНСКІЯ ВАЕННЫЯ БАЗЫ ЗАСТАНОУЦА НА АКІНАВЕ?

Вярхоўны суд Японіі падтрымаў

рашэнне ўрада прымушчы жыхароў вострава Акінава зноў аддаць зямлю амерыканскім узброеным сілам. Губернатар вострава праводзіў буйную кампанію па скарачэнню прысутнасці на Акінаве амерыканскіх вайскоўцаў і таксама выступаў супраць праграмы ўрада. Аднак Вярхоўны суд прыняў пастанову, згодна з якой губернатар вымушаны прымушчы 35 уладальнікаў зямлі аднавіць лізінгавыя дамовы для амерыканцаў. Карэспандэнт Бі-бі-сі ў Токіо паведамляе, што гэта рашэнне наўрад ці здольнае палажыць канец кампаніі губернатара вострава, якая набыла вострае значэнне ў мінулыя верасні пасля таго, як тры амерыканскія салдаты згвалцілі 12-гадовую дзяўчынку. На гэты момант на Акінаве знаходзіцца палова амерыканскага кантынгенту, размешчанага ў Японіі.

ЗЛАЧЫННЫ ЗАСТАЮЦА НА ВОЛІ

ААН мае намер разгледзець магчымыя выкарыстання эканамічных санкцый для таго, каб вымушчы варагуючыя групы ў Босніі перадаць міжнароднаму трыбуналу асоб, абвінавачаных у ваенных злачынствах. Пра гэта заявіў старшыня трыбунала Рычард Голдстоун. Трыбунал прад'явіў абвінавачанне 54 сербам, 18 хаватам і 3 мусульманам. Большасць абвінавачаных, у тым ліку і лідар бас-

нійскіх сербаў Караджыч і камандуючы іх арміяй Младзіч, дагэтуль застаюцца на волі.

«ФАЛЬШЫЎКІ» НА ДЗЯРЖАНЫМ УЗРОЎНІ

Улады Прыднястроўя абвясцілі, што ў абарот зноў уведзеныя выведзеныя з яго купоны вартасцю ў адзін, пяцьдзясят і сто прыднястроўскіх руб-

лёў, але з надрукаванымі на іх нулямі. Цяпер гэтыя купоны будуць каштаваць адпаведна дзесяць тысяч, пяцьдзясят тысяч і сто тысяч прыднястроўскіх рублёў. Курс прыднястроўскага рубля сёння складае 520.000 за долар ЗША.

Радый «Свабода», «Голас Амерыкі», Радый 101,2 і Радый РОКС-служба Сяргей ПРОТАС.

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛ

Двухгадовая Эбіс дэ Джысу нарадзілася з рэдкай захворваннем, якое вядома як «сіндром пярэваратня» і выражаецца ў інтэнсіўным валасным покрыве твару. Бацькі трымаюць дзяўчынку выключна дома, ды і сама яна не выходзіць пагуляць, таму што не толькі яе аднагодкі, але і дарослыя вельмі ўжо яўна палюхаюцца яе незвычайнага выгляду. Аднак урачы ў амерыканскім горадзе Філадэльфія, дзе і жыве няшчасная дзяўчынка, бяруцца вылечыць яе захворванне.

Асаўэйтэд Прэс.

Чарговы этап аўтагонка па «Формуле-1», які праходзіў у бельгійскім курортным горадзе Спа ў мінулыя нядзелю, яўна ўзбуджалі падзейнічаў на глядачоў. Многія з іх, раз'язджаючыся па дамах пасля спаборніцтва, забыліся на правілы дарожнага руху. Бельгійская дарожная паліцыя затрымала за перавышэнне скорасці больш за тры тысячы вадзіцеляў. 222 з іх імчаліся са скорасцю 180 кіламетраў у гадзіну. Усе яны аштрафаваны. Пераможца этапу Міхаэль Шумахер прайшоў трасу з сярэдняй скорасцю 208,442 кіламетра ў гадзіну.

Рэйтар.

Пераплывы Вятку са звязанымі нагамі і рукамі ўзяўся 47-гадовы жыхар Кірава-Чэпецка Кіраўскай вобласці Анатоль Дамрачоў. Пры вялікай колькасці разявак плывец стартаваў на самым імклівым адрэзку ракі. Ногі спартсмена звязалі, а рукі ён сашчапіў за спінай. На ўсім шляху яго да страхуці суправаджаў лодка. Праз 11 хвілін плывец перадолеў дыстанцыю больш за 300 метраў і выйшаў на бераг. Цячэне аднесла яго далёка ад месца мяркуемага фінішу.

ЕАН.

Колькі яна выстаяла і вытрывала! Высокая, вузлаватая, уся ў шрамах і нарэзах. Колькі якіх павеяў і вятроў прашумела над ёй, колькі галін абламала і пакалечыла! Якія кававыя боты не пакінулі след на яе карэнні, чые толькі кулі і асколкі навечна не ўвайшлі ў яе белае цела! Згліблілі рэчку, якая пайла яе жыватворнай вільгацю, і рэчка далёка адступіла ад яе каранёў, тая, што некалі ганяла лідзіны, якія таранілі таполя і спачывалі пры яе галінах, дзе знаходзілі паратунак ад паводкі розныя жывыя душы. Шумелі пажары, прынесеныя войнамі, абгарала ад іх тонкае вельце, зялёным усыхла лісце. Мянсяліся людзі, якія хадзілі пад ёю, мяняліся іх жытло, мянялася вуліца, па якой хадзілі і вездзілі, і тое, на чым ездзілі. Дайшла таполя да прыканца стагоддзя спакутаваўна, але магуча, на два добрыя абхваты. І скалечанаю. Дупло зрабілася на тым месцы, якое даўным-даўно абпалілі кастром лютыя людзі, распаліўшы яго на карэнні.

Таполя выжыла, загінула рану, зарубцавала яе, але мёртвае драўніна пакрысе высмалася з-пад абалоні. Дупло атрымалася такое вялікае, што ў ім мог скавацца і дарослы чалавек. Даросламу пасярод горада лазіць у дупло няёмка. А дзе-цяма не скавацца ў дзіўную схованку проста нельга. Таму яны і віравалі вакол таполі, бо побач у кіёску прадавалі марожанае і хлебны квас. Пакуль дарослыя сталі ў чарзе, малым была забавка. Прыбіралышыца, якая падматвала аўтобусны прыпынак, даглядала і старую таполя, таму вакол дрэва і ў самім дупле заўсёды было чыста.

І стаяць бы яшчэ таполі, жыць ды жыць, зялёныя вясной маладым лісцям! Але з'явіліся людзі, якія прытвараюцца, што ім трэба большага ладу і парадку. Таму і вырашылі яны, каб чаго-небудзь не здарылася, прыбраць старую таполя. Па сняжку, па марозіку прыйшлі чырванашчокі дзядзькі, уключылі пілы і звалілі ўміг спрадвечнае дрэва. Калі звалілі, то стала відаць, што на той абалоні, якая жыла і трымала дрэва, стаяць

бы яму яшчэ і стаяць. Раскрыжавалі таполя хутка, бо да машыны-будкі, на якой прыехалі выканаўцы, наведася аж некалькі ўвільняў дзядзькоў. Чырванашчокі мужчыны выхадзілі з бытоўкі яшчэ чырванейшымі і веселейшымі, дружнай і зладжанай гырчалі матарныя пілы, сыпаліся на ўтаптаным снегу бэлыя алікі. Пакуль прачнуўся выхадны гарадскі люд, справа была зроблена: тое, што засталася ад таполі, пагружана на машыны і вы-

ўся тоненькі стройны атожылак з сэрцападобнымі тапалінымі лісткамі. Ніхто не заўважыў гэтага ў жыццёвым тлуме і мітусні. Ахаванае кветкамі-званочкамі, таполя праз нейкія тры гады паўстала над зямлёй гонкім маладым дрэўцам, якое набірала моц, бо сілу ёй надавалі магучыя спрадвечныя карані. І людзі заўважылі яе, любаваліся і цешыліся маладою прыгажосцю. Таполя цягнулася ўгору, прыветна і годна глядзела на свет маладым зялёным лісцем. Не снілася і не думалася ёй, што не забылі пра яе тыя людзі, што вездзе ў машынах-будках. Цяпер яны і на людзей не звязалі, прыехалі сярод белага дня, звалілі на зямлю зялёнае дрэва, раскрыжавалі за лічаныя хвіліны і ўкунілі разам з галлём у брудны грузавік. Трактарок з нажом-бульдозерам спераду і кайшом ззаду згарнуў у кучу глебу з газона і пагрузіў на самазвал. Потым разаруў на месцы белае зялёныя шэрыя гравій, які паслужылі высыпалі з другога самазвала.

Работу рабілі спяшаючыся, быццам кралі, і пад вечар на тым месцы, дзе стаяла таполя і была зялёная прыгажосць, тлуста чарнела асфальтам пляцоўка для стаянкі машын.

Асфальт гэты не выліняў, не пашарэў яшчэ ад сонца, ад пылу і дажджу. Легкавічкі паркуюцца на ім, бо перад стаянкі пад белымі зонікамі, белымі столікамі і белымі крэсламі разгарнулася кафэ, якое працуе зранку да позняе ночы. За столікамі дымяць цыгарэтамі, п'юць «колу» і да «колы», частуюць сваіх галагоў сямействам задаволены сабой хлопцы...

Але міне час, адгуляюць, адшыкуюць белазабытыя хаткі хлопцы, выліняюць зонікі, абшарпаюцца пластмасавыя столікі, прыйдзе канец кафэ, якое збярэ свой узятак. Пашарэе, патрэскаецца на спусцелай пляцоўцы асфальт. І з-пад яго прабежыць на белы свет тоненькі парастак з сэрцападобным вечным зялёным лісцям. Той, хто пакажы на зямлі, ведае гэта. Закон жыцця няумольны.

Але навошта было глуміць маладую таполя?

НА КОНКУРС «ЗВЯЗДЫ» І САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ

Алесь ЖУК

СЛАЗА НА ТАПОЛІ

везена з выгадаю, а мяккі і чысты сняжок, што густа насыпаўся, як гэта і бывае на пачатку зімы, засыпаў сляды, забінтаваў белую рану невысокага пня, які застаўся ад таполі.

Але на тым пра таполя не забыліся. Вясною, калі пачаў распыржацца пупышкі суседніх каштан, да пня зноў прыехала машына-будка, пануры і нечым незадаволены дзядзька вываляк з'яе сваю адмысловую машыну і пачаў доўга і ўпарта стругаць пену да таго часу, пакуль той не зраўняўся з зямлёй. Праз некалькі дзён пад'ехалі самазвалы і шухнулі на газон чорную балотную зямлю. А потым прыйшлі гаманкія рабачышчыя цёткі з фартурамі, завязанымі не спераду, а ззаду, разнеслі, разраўнялі прывезеную зямлю, пасадзілі кветкі і тоненькія дубчыкі, з якіх потым разрасліся кусты. Нетутэйшыя, але прывабныя сваімі базавымі колерам кветкамі-званочкамі над зялёнаю травяноўняю травою-сеянцаю. І неўпрыкмет над усім гэтым узня-

НА АТРЫМАННЕ ДЗЯРЖАЎНАЙ ПРЭМІІ

ПЛАЧ ВАДЫ І СЭРЦА

«НЯМА ў БЕЛАРУСІ ракі нашай мары. Сплыва даўно вада божая, чыстая або ў Чорнае, або ў Балтыйскае мора. І плыве цяпер толькі замутнёная, хворая і пракажона па мілісцы чалавека вялікай вучонасці і ведаў, супертэхнічна ўзброенага...

Калі рака з вытоку, з таго самага святога месца свайго, дзе яна нараджаецца, ужо брудная — хіба гэта не жудасна? А хіба можна супыніць, сунуць дрымыкі ў сэрцы ў эпіцэнтрах забруджанасці? Кожная рака мае такую эпіцэнтры. Для Прыпяці — яны каля Пінска і Мазыра, Нёман самы брудны ніжэй Мастоў і Гродна, Бярэзіна — у раёне Светлагорска, Свіслач — у кварталах і прыгарадах Мінска...

Гэтая кніга рана ці позна павінна была з'явіцца. А тым часам яна доўга выношвалася ў душы аўтара пасля шматлікіх паходаў, паездкаў, экспедыцый па роднай зямлі, пісалася пакутліва, з болям у сэрцы.

«Плач вады» — гэтак ёміста і вобрана назваў сваю кнігу яе аўтар Пятро Сабіна. Ведаючы яго асабіста (а мне давялося некалькі гадоў працаваць разам у рэдакцыі літаратурна-драматычных праграм Беларускага радыё, дзе і сёння працуе П. Сабіна), я не пераставаў здаўляцца, як ён мэтаміравана, крок за крокам асвойваў адну і тую ж тэму: родная зямля і чалавек. У дзёх частках кнігі — «Дняпроўскія плёсы» і «Плач вады» аўтар з болям сцвярджае: зямля пакутуе, зямля плача, падае свой голас, што яна ў небяспецы. Катастрофы, землетрусы, смерчы і навадненні — гэта папярэджанне, што наша планета — жывы арганізм, і чалавек павінен ставіцца да яе, як да роднай маці.

Першая частка кнігі — «Дняпроўскія плёсы» прысвечана галоўнай рэчцы, рацэ трох славянскіх народаў — Дняпру. Аўтар у саставе экспедыцыі, у якую ўвайшлі вучоныя з Акадэміі навук Беларусі, Украіны, спецыялісты з Дзяржаўна-прамысловага, беларускага, украінскага і рускага (са Смаленшчыны) пісьменнікі, праходзіць ад вытокаў Дняпра, са знакамітай смаленскай Сычоўкі, праз Дарагабуж, Смаленск, беларускія прыдняпроўскія гарады і гарадкі

Дуброўна, Орша, Копысь, Шклоў, Магілёў, Жлобін, Рагачоў, Рэчыца, каб паказаць, як людзі адносяцца да славацкай ракі. А тут, як кажуць, з ракой мора праблем... Але даверымся аўтару: «Такоў ўражанне, быццам зусім нядаўна тут смерч пракаціўся і спалілі ўсё жывое на сваім шляху. Дранцвець, мова адмаецца, бачачы такое. Смерч, смерч... Божухна... Ён жа нікуды не дзеўся. Ён жа ззаду ў нас над трубамі — ярка-жоўты, густы. Ён паўзе на нас. Адрэзаюцца атрапнасці. Але яго не атрасеш. Ад яго не скаваецца і не ўцячэш. Кожны дзень ён тут, над горадамі, Дняпром, над усім жывым...

Цяжка дыхаць, не хапае паветра... Яго ніколі не хопіць. Яно атручана. Мясцовыя жыхары кожны дзень ім дыхаюць. І кожны дзень сухоцця душы. Чаму маўчаць званы? Чаму званы маўчаць?»

Вось такое ўражанне ад сустрэчы з Дняпром на мяжы Расіі і Беларусі.

А галоўныя ворагі Дняпра — безадказныя адносіны чалавека да ракі, яго безгледзтва гаспадарства дзейнасці, неразумная меліярацыя, мінеральны ўгнаенні, ядахімікаты, сцёкі з прамысловых прадпрыемстваў, жывёлагадоўчых комплексаў, канцэнтраваны збор падземнай вады. Праехаўшы праз дняпроўскія гарады і мястэчкі, члены экспедыцыі выносяць вердыкт: Дняпро трэба ратаваць, і неадкладна. У выніку быў створаны камітэт па выратаванні Дняпра.

У другой частцы кнігі — «Плач вады» Пятро Сабіна засяроджваецца на яшчэ адной славутай рацэ — Заходняй Дзвіне.

Аўтар ўздывае і праблемы азёр, якіх вельмі шмат у Беларусі. У Пятра Сабіны своеасаблівае палітра пісьма. Ён валодае зяйдзёрнай якасцю: здольнасцю паяднана лічбыны пачатак (нямае паэтычных старонак, легенд ён падаў у сваёй кнізе) з багатай фактураю.

Скажу яшчэ, што кніга магла б не выйсці — з прычыны сённяшняга цяжкага становішча выдавецтваў, каб не Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, Мінскі энергетычны цэнтр Еўрапейскага саюза, якія ўзялі на сябе ўсе выдаткі.

Яўген ХВАЛЕЙ.

ТЭЛЕБАЧАННЕ, 29 жніўня

Беларускае тэлебачанне	
16.50 «Марсавы поле». Праграма для вайскоўцаў.	19.30 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
17.20 Урокі Наталлі Наважылавай.	20.25 Раз на тыдзень.
17.50 Музычны антракт.	20.55 Надвор'е на зятра.
18.00 «Зберачы лес ад пажараў».	21.00 Хакэй. Кубак свету. Чэхія-Швецыя.
18.25 Канамікст.	23.15 Навіны ад «ТБ-медыа».
18.35 «Тройчы па адным».	23.40 Раман Вішчок у дак. фільме «Мастэра».
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).	0.10 Музыка ўсіх пакаленняў.
19.05 «Дзяжурная алімпіада». Тэлеверсаль.	Санкт-Пецярбург
20.05 Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». «Оскар». Тэлегульня.	17.30 Стыль жыцця.
20.40 Калыханка.	17.35 Паказаванне Ленінградскай абласнай тэлекампаніі.
21.00 Панарама.	18.40 Вялікі фестываль.
21.55 Хроніка жыцця-96.	19.15 Спорт.
22.10 Алён Дэлон у маст. фільме «Бывай, сябар!» (Францыя).	19.20 «Першае каханне». Серыял.
23.50 «Крок». Праграма для моладзі.	20.10 «Заметкі ў стылі рок». Фільм-канцэрт.
0.20 Навіны.	20.55 Спартыўны агляд.
ГРТ	
17.00 Навіны.	21.05 «Рышэль».
17.20 «Новая ахвяра».	(Францыя) 3-я серыя.
18.10 Час піць.	22.15 «Рафэры». Маст. фільм. 2-я серыя.
18.35 Лота-Мільён.	НТВ
19.00 «Адаін на адзіна».	18.00, 21.00, 23.00 Сёння.
19.45 Спакойнай ночы, малышы!	18.35 Док. фільм «Разведчык, контрразведчык» (ЗША).
20.00 Час.	19.00 «Людзскія тэснэлы». Маст. фільм (Вялікабрытанія).
20.35 Праграма перадач.	20.50 Доктар Вугал.
20.40 Шпіёнскі фільм «Плалш і кінжал».	21.35 «Дом жакоў Хамера».
22.35 «Абоз». Шоу Івана Дзямідана.	22.30 Часінка.
23.25 Навіны.	23.20 Кіно не для ўсіх. Маст. фільм «Пасрэднік».
Канал «Расія»	
16.20 Музыка ўсіх пакаленняў.	1.15 Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісу.
16.35 Залежыць ад цябе.	Канал МКТ
16.50 «Чаленджэрс». Серыял для падлеткаў (Францыя).	13.05 Еўраспорт.
17.20 Ваш партнёр. «Дамашні лекар».	19.00 Анонс.
17.30 Астралогія кахання.	19.10 Мультифільм «Русалачка — новыя прыгоды Арыэль».
18.00 Тэлеоп.	20.25 Маст. фільм «Анэлы чорнага пояса».
18.25 Кліп-антракт.	21.45 «Hi-Fi Music».
18.30 Нічога, акрамя...	22.05 Алякс Болдуін у дэтэктыве «Шэрая форма» (ч. 1).
18.40 «Цёмная» для А. Бонэр.	23.35 STV. Vox.

Віншаванні

Віншваем з днём нараджэння дарагую мамачку Еву Федараўну Пінчук. Жадаем моцнага здароўя, радасці, ішчасця на ўсё жыццё.

Сын, нявестка, дачка, зяць і дзяткі Жэні, Каця і Саша.

Віншваем з днём нараджэння дарагіх дачушак Іну Круцінскую і Г. Любань і Галіну Хантаніст з г/п Бераставіца. Жадаем ішчасця і дабрабыту.

Мама, тата і бабуля, в. Краўчэвічы Наваградскага раёна.

Віншваем дарагую дачушкі і сямейку Вольгу Вітальскую з днём нараджэння. Жадаем бадзёрасці, ішчасця і поспехаў у вучобе.

в. Жасцінае. Тата, мама, брат, сёстры.

Віншваем з днём нараджэння Івана Казіміравіча Хахаловіча. Жадаем здароўя, ішчасця, доўгага гадоў жыцця; няхай любіць беды і нішчасці абходзіць цябе.

Жонка, дзеці, в. Дамашы Браслаўскага раёна.

Post Factum

Гэты дзень у гісторыі

♦ 29 жніўня 1776 года пачала выдавацца «Газета Гродзенская» — першае перыядычнае друкаванае выданне на Беларусі. Выходзіла да 1783 года.

♦ У гэты дзень у 1851 годзе нарадзіўся Андрэй Жалыбаў, рэвалюцыйна-народнік, адзін са стваральнікаў і кіраўнікоў «Народнай волі», рэдактар «Рабочай газеты». Арганізатар замаху на Аляксандра II.

♦ 29 жніўня 1915 года нарадзілася славутая шведская актрыса Інгрыд Бергман, вядомая нам па кінафільмах «Забойства ва Усходнім экспрэсе», «Асенняя саната» і інш.

♦ У гэты дзень у 1949 годзе недалёка ад Сяміпалашнска была выправажана першая савецкая атамная (плутоніевая) бомба.

Народны календар

Сёння — трэці, малы Спас — свята хлеба. Спраўлялі дажынкі — святкаванне заканчэння жніва, якое суправаджалася абрадамі («завітанне барады»), танцамі, песнямі, частаннямі. Між тым, прырода ўсё больш упэўнена лаварочвае на зіму: «па Спасе трымай рукавіцы ў запасе».

Цікава

Амерыканская хімічная фірма «Сіма» ўжо пачаў гадоў выпускае духі... для сабак.

Гэта не капрыз багатых сабак-аўладальнікаў, а надзённая патрэбнасць для паліцыі, мытні і спецслужб. Штучныя аналагі пахаў розных рэчываў і адраджаюць, на пошук якіх трэніруюць сабак-сышчыкаў, зручней выкарыстоўваць пры трэніроўках, чым самі аб'екты пошуку. Так, выпускаюцца араматызаваныя камбінацыі пад назвамі «Какаін», «Герань», «Узрыўчатка» і нават «Спадоханы чалавек». Вядома, што для сабак чалавек, які знаходзіцца ў стане стрэсу, пахне інакш, чым у спакойным стане. Так што па гэтым паху можна выявіць асобу, якая, скажам, праз мытню імкнецца правесці недазволены груз, а таксама адшукаць ахвяр лавін, землятрусаў, абвалаў.

Дзёсыці на белым свеце

З кінафільмаў мы ведаем, што амерыканскія паліцэйскія пры патруляванні ездзяць верхам на конях, але вось стала вядома, што некаторыя іх калегі, у прыватнасці, з дарожнай службы, надзелі... роўнавыя канькі. У іх, аказваецца, вельмі зручна лавіраваць паміж машынамі, якія захраслі ў «пробны».

Прафесіі

Як паказала чарговае амерыканскае даследаванне, самая нервовае работа ў Штатах, звязаная з найбольшай колькасцю стрэсу, — быць прадзітнам.

За ёй па напружанасці ідуць такія прафесіі, як пажарны, аўтагоншчык, таксіст, хірург, касманаўт, паліцэйскі. Самая ж спакойная работа ў Амерыцы сёння, згодна з тых жа даследаваннямі, страхавы кансультант.

Гісторыя

Толькі праз 2400 гадоў гарады Афін і Спарта падпісалі між сабой дагавор аб міры, які палажыў афіцыйны канец братазбойчай Пеланэскай вайне.

У 404 годзе да нашай эры абложаныя спартанцамі Афінцы пасля 27-гадовай вайны згадзіліся заключыць перамір'е, але мірны дагавор так і не быў падпісаны да нашых дзён. Мірыцца, аказваецца, ніколі не позна.

Іх мараль

Права хадзіць у туалет у час работы не запісана ні ў адной канстытуцыі свету. Але ў яго існаванні ніхто не павінен сумнявацца, што і пацеедзіў незвычайны судовы працэс у Францыі.

Канфлікт узнік на адной з мясаперапрацоўчых фабрык у Брэтоне, гаспадар якой устанавіў, што 300 яго рабочых маглі карыстацца туалетам толькі тры разы на дзень у строга вызначаны час, і не больш чым 5 хвілін. Справадлівасць аднавіў суд, і цяпер любы рабочы ў любы момант можа спыніць работу, проста сказаўшы: «У туалет, начальнік!»

Анекдот

Замежны прадпрыемнік цікавіцца нашымі халадзільнікамі, пытаецца: — А як працуе маралізка? — Выдатна, — адказваюць нашы. — Пакуль мяса знойдзеш, усе пальцы адмарозіш.

Пейджинговую связь редакцыі абеспечивает компания

МОБИКОМ
пейджинг-система

тел. 78-08-98

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцый газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.

Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЭЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ПАХМАНЕНКА, М. МАХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

Рэгістрацыйны нумар 1.

НАШ АДРАС: 220013, г. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмны — 68-29-19; намеснік галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелы: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжжурнальных адносін — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, беларускай дыяспары — 68-28-27, знешнеканамічнай дзейнасці — 68-29-44, аглядаў і папулярных навінаў — 68-28-31, эканоміі і ліквіднага выніку Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Паставах — 22-400, Маскве — 365-16-44; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-31-98. ФАКС: 32-04-52, 68-28-77. E-mail: daily@zvyazda.belpak.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаванням рэдакцыі.

Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламдаўцы.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытацямі.

Друкерня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79. Тираж 91852. Індэк 63850. Зак. № 4876. Выдодзіць 256 разоў у год. Нумар падпісаны ў 20.15. М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12